Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL JEAN RICHARD DE LA TOUR
prezentate la 17 mai 2023[1]

Cauza C-46/22 P

Liam Jenkinson
împotriva
Consiliului Uniunii Europene,
Comisiei Europene,
Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE),

Eulex Kosovo

„Recurs – Clauză compromisorie – Personalul misiunilor internaționale ale Uniunii Europene – Contracte de muncă pe durată determinată succesive – Cerere de recalificare a tuturor raporturilor contractuale în contract pe durată nedeterminată – Legea națională aplicabilă – Determinare și aplicare – Atribuțiile instanței – Întinderea controlului”

I. Introducere

1. Curtea a mai trebuit să se pronunțe asupra acțiunii formulate de domnul Liam Jenkinson, având ca obiect recalificarea într-un contract de muncă pe durată nedeterminată[2] a contractelor de muncă pe durată determinată[3] succesive în temeiul cărora și-a exercitat funcțiile timp de aproape 20 de ani în cadrul a trei misiuni internaționale create sau prelungite de Uniunea Europeană[4] în contextul politicii sale externe și de securitate comună (PESC), printre care, cea mai recentă, misiunea Eulex Kosovo[5], precum și obținerea reparării unor prejudicii contractuale și extracontractuale.

2. Astfel, prin Hotărârea din 5 iulie 2018, Jenkinson/Consiliul și alții[6], Curtea a anulat Ordonanța Tribunalului Uniunii Europene din 9 noiembrie 2016, Jenkinson/Consiliul și alții[7], care apreciase, în temeiul articolului 272 TFUE, că competența sa limitată la ultimul CDD - care îl desemnează - nu se putea extinde la toate celelalte CDD-uri încheiate în cadrul celor trei misiuni care prevedeau competența instanțelor belgiene.

1 Limba originală: franceza.
2 Denumit în continuare „CDN”.
3 Denumite în continuare „CDD”.
4 Denumite în continuare o „misiune”.
5 Denumită în continuare „Eulex Kosovo” sau „misiunea Eulex Kosovo”.
6 C-43/17 P, denumită în continuare „Hotărârea Jenkinson I”, EU:C:2018:531.
7 T-602/15, EU:T:2016:660.

3. Prezentul recurs formulat de domnul Jenkinson împotriva Hotărârii din 10 noiembrie 2021, Jenkinson/Consiliul și alții [8], prin care a fost respinsă acțiunea sa, oferă Curții ocazia de a preciza domeniul de aplicare al deciziei sale privind competența Tribunalului, care a fost desemnat printr-o clauză compromisorie, având în vedere obiectul litigiului, precum și regimul juridic care se aplică unui raport contractual de muncă în cazul în care părțile nu au ales legea aplicabilă acestuia.

4. În acest litigiu în materia dreptului muncii, care nu este izolat, astfel cum stau mărturie cauzele pendinte în fața Tribunalului [9] sau cele cu care instanțele belgiene pot fi sesizate ca urmare a desemnării lor în majoritatea contractelor în cauză [10], va trebui de asemenea să se stabilească în ce condiții trebuie luat în considerare contextul specific în care a fost exercitată munca, și anume cel al misiunilor din domeniul PESC și în special cel al misiunii Eulex Kosovo, căreia i-a fost conferită capacitate juridică începând cu 12 iunie 2014.

5. Prin urmare, analiza recursului pe care o vom efectua va viza în principal aspectele referitoare la competența Tribunalului, la aprecierea de către acesta a regimului juridic aplicabil contractelor încheiate în special cu această misiune și la întinderea controlului pe care Curtea va trebui să îl exercite cu privire la aplicarea de către Tribunal a legii naționale în cadrul acestui litigiu întemeiat pe articolul 272 TFUE.

II. Cadrul juridic

A. Acțiunea comună 2008/124

6. Articolul 1 din Acțiunea comună 2008/124/PESC a Consiliului din 4 februarie 2008 privind misiunea Uniunii Europene de sprijinire a supremației legii în Kosovo, Eulex Kosovo [11], astfel cum a fost modificată până la Decizia 2014/349/PESC a Consiliului din 12 iunie 2014 [12], intitulat „Misiunea”, prevede la alineatul (1):

„[Uniunea Europeană] instituie o Misiune a Uniunii Europene de sprijinire a supremației legii în Kosovo, Eulex Kosovo (denumită în continuare «Eulex Kosovo»).”

7. Articolul 2 din această acțiune comună, intitulat „Mandat”, prevede:

„Eulex Kosovo sprijină instituțiile din Kosovo, autoritățile judiciare și organismele de aplicare a legii în progresul lor către durabilitate și responsabilitate și pentru dezvoltarea și consolidarea în continuare a unui sistem judiciar multietnic independent și a unui sistem vamal și de poliție multietnic, asigurându-se că aceste instituții sunt libere de orice intervenții politice și aderă la standardele recunoscute la nivel internațional și la cele mai bune practici europene.

8 T-602/15 RENV, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2021:764.

9 Procedurile având ca obiect acțiuni similare, suspendate în prezent, sunt, în ceea ce privește membrii personalului internațional al Eulex Kosovo: BL și BM/Consiliul și alții (T-204/19), QP și alții/Consiliul și alții (T-183/21) și RI și alții/Consiliul și alții (T-190/21). În ceea ce privește o altă misiune: Stockdale/Consiliul și alții (inclusiv Reprezentantul special al Uniunii Europene în Bosnia și Herțegovina) (T-776/20).

10 A se vedea, cu titlu de exemplu, cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 24 februarie 2022, Eulex Kosovo (C-283/20, denumită în continuare „Hotărârea Eulex Kosovo”, EU:C:2022:126).

11 JO 2008, L 42, p. 92. În temeiul articolului 20 al doilea paragraf prima teză din această acțiune comună, durata inițială prevăzută era de 28 de luni de la aprobarea planului operațional (OPLAN). Ea a fost prelungită de mai multe ori și, cel mai recent, până la 14 iunie 2023 prin Decizia (PESC) 2021/904 a Consiliului din 3 iunie 2021 (JO 2021, L 197, p. 114).

12 JO 2014, L 174, p. 42. Denumită în continuare „Acțiunea comună 2008/124”.

În strânsă cooperare cu programele de asistență ale Comisiei Europene, Eulex Kosovo își pune în aplicare mandatul prin activități de monitorizare, îndrumare și consiliere, păstrând, în același timp, anumite responsabilități executive.”

8. Articolul 9 din acțiunea comună menționată, intitulat „Personalul”, prevede:

„(1) Numărul și competențele membrilor personalului Eulex Kosovo sunt în conformitate cu mandatul prevăzut la articolul 2, cu atribuțiile prevăzute la articolul 3 și cu structura Eulex Kosovo prevăzută la articolul 6.

(2) Eulex Kosovo este compusă în principal din personal detașat de statele membre și instituțiile [Uniunii]. Fiecare stat membru sau instituție [a Uniunii] suportă cheltuielile corespunzătoare personalului detașat de acesta/aceasta, inclusiv cheltuieli de călătorie înspre și dinspre locul de detașare, salarii, asigurări medicale și indemnizații, altele decât diurnele, sporuri pentru condiții dificile de lucru și de risc.

(3) Eulex Kosovo poate recruta de asemenea personal civil internațional și personal local, după caz, pe bază de contract, în cazul în care funcțiile necesare nu sunt asigurate de personalul detașat de statele membre. În mod excepțional, în cazuri justificate corespunzător, în cazul în care nu sunt disponibile candidaturi adecvate din statele membre, pot fi recrutați, după caz, pe bază de contract, resortisanți ai unor state terțe participante[13].

[…]”

9. Articolul 10 din aceeași acțiune comună, intitulat „Statutul Eulex Kosovo și al personalului său”, prevede la alineatul (3):

„Condițiile de angajare, precum și drepturile și obligațiile personalului internațional și local se stabilesc prin contracte încheiate între Eulex Kosovo și membrii personalului vizați[14].”

B. Regulamentul Roma I

10. Articolul 3 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I)[15] prevede:

„Existența și valabilitatea consimțământului părților cu privire la alegerea legii aplicabile se determină în conformitate cu dispozițiile articolelor 10, 11 și 13.”

11. Articolul 8 din acest regulament prevede:

„(1) Contractul individual de muncă este reglementat de legea aleasă de părți în conformitate cu articolul 3. Cu toate acestea, o astfel de alegere nu poate priva angajatul de protecția acordată

13 În versiunea inițială, înainte de modificarea sa prin Decizia 2010/322/PESC a Consiliului din 8 iunie 2010 (JO 2010, L 145, p. 13), intrată în vigoare la data adoptării sale, acest alineat avea următorul cuprins: „Eulex Kosovo poate, de asemenea, recruta personal internațional și local, pe bază de contract, dacă este necesar.”

14 Astfel cum se precizează la punctul 227 din hotărârea atacată, în versiunea inițială, înainte de intrarea în vigoare, la data adoptării sale, a Deciziei 2014/349, această dispoziție avea următorul cuprins: „Condițiile de angajare și drepturile și obligațiile personalului civil internațional și local se stabilesc prin contracte între șeful misiunii și membrii personalului.” În legătură cu articolul 15a din Acțiunea comună 2008/124 introdus prin această decizie (a se vedea punctul 80 din prezentele concluzii).

15 JO 2008, L 177, p. 6, rectificare în JO 2009, L 309, p. 87. Denumit în continuare „Regulamentul Roma I”.

acestuia în temeiul dispozițiilor de la care nu se poate deroga prin convenție în virtutea legii care, în absența unei alegeri, ar fi fost aplicabilă în temeiul alineatelor (2), (3) și (4) din prezentul articol.

(2) În măsura în care legea aplicabilă contractului individual de muncă nu a fost aleasă de părți, contractul este reglementat de legea țării în care sau, în lipsă, din care angajatul își desfășoară în mod obișnuit activitatea în executarea contractului. În cazul în care angajatul este angajat temporar într-o altă țară, nu se consideră că și-a schimbat locul de desfășurare a muncii în mod obișnuit.

(3) În cazul în care legea aplicabilă nu poate fi determinată în temeiul alineatului (2), contractul este reglementat de legea țării în care este situată unitatea angajatoare.

(4) În cazul în care reiese din circumstanțele de ansamblu ale cazului că respectivul contract are o legătură mai strânsă cu o altă țară decât cea menționată la alineatul (2) sau (3), se aplică legea acelei alte țări.”

III. Istoricul litigiului

12. Istoricul litigiului este rezumat la punctele 1-5 din hotărârea atacată:

„1. Reclamantul, domnul […] Jenkinson, resortisant irlandez, a fost angajat mai întâi de la 20 august 1994 la 5 iunie 2002, în temeiul a diverse [CDD-uri] succesive, în cadrul Misiunii de monitorizare în Iugoslavia, instituită printr-un memorandum de înțelegere semnat la Belgrad la 13 iulie 1991, denumită în acea perioadă «Misiunea de monitorizare a Comunității Europene (MMCE)», ulterior redenumită «Misiunea de monitorizare a Uniunii Europene (MMUE)», prin Acțiunea comună 2000/811/PESC a Consiliului din 22 decembrie 2000 privind Misiunea de monitorizare a Uniunii Europene (JO 2000, L 328, p. 53). Mandatul MMCE, iar apoi al MMUE, a fost prelungit de mai multe ori, ultima dată prin Acțiunea comună 2006/867/PESC a Consiliului din 30 noiembrie 2006 de prelungire și de modificare a mandatului Misiunii de monitorizare a Uniunii Europene (MMUE) (JO 2006, L 335, p. 48, Ediție specială, 18/vol. 6, p. 51), până la 31 decembrie 2007.

2. Ulterior, reclamantul a fost angajat de la 17 iunie 2002 la 31 decembrie 2009, în contextul a diverse CDD-uri succesive, în cadrul Misiunii de poliție a Uniunii Europene în Bosnia-Herțegovina (MPUE), care a fost instituită prin Acțiunea comună 2002/210/PESC a Consiliului din 11 martie 2002 privind Misiunea de Poliție a Uniunii Europene (JO 2002, L 70, p. 1). Mandatul MPUE a fost prelungit de mai multe ori, ultima dată prin Decizia 2011/781/PESC a Consiliului din 1 decembrie 2011 privind Misiunea de Poliție a Uniunii Europene (MPUE) în Bosnia-Herțegovina (JO 2011, L 319, p. 51), până la 30 iunie 2012.

3. În sfârșit, reclamantul a fost angajat în cadrul Misiunii Eulex Kosovo de la 5 aprilie 2010 la 14 noiembrie 2014, în temeiul a 11 CDD-uri succesive încheiate, primele nouă, cu șeful Misiunii Eulex Kosovo și, ultimele două, chiar cu misiunea (denumite în continuare «cele 11 CDD-uri»)

[16]. Misiunea Eulex Kosovo a fost creată prin Acțiunea comună 2008/124 […] Ea a fost prelungită de mai multe ori, printre altele până la 14 iunie 2016 prin Decizia 2014/349 […]

4. În cursul celui de al zecelea CDD, încheiat cu Misiunea Eulex Kosovo, care a acoperit perioada cuprinsă între 15 iunie și 14 octombrie 2014, reclamantul a fost informat, printr-o scrisoare a șefului Misiunii Eulex Kosovo din 26 iunie 2014 […], că, în urma unei decizii de restructurare a Misiunii Eulex Kosovo luate de statele membre la 24 iunie 2014, postul pe care îl ocupa de la angajarea sa în cadrul misiunii urma să fie desființat după 14 noiembrie 2014 și că, în consecință, contractul său urma să nu mai fie reînnoit după acea dată. Așadar, a fost încheiat un al unsprezecelea și ultim CDD între reclamant și Misiunea Eulex Kosovo pentru perioada cuprinsă între 15 octombrie și 14 noiembrie 2014 (denumit în continuare «ultimul CDD»).

5. Cu excepția ultimului CDD, toate CDD-urile încheiate de reclamant referitoare la activitățile sale în cadrul Misiunii Eulex Kosovo conțineau o clauză [atributivă de competență[17]] care desemna instanțele belgiene. În ceea ce privește ultimul CDD, acesta conținea, la articolul 21, o clauză compromisorie care desemna instanța Uniunii Europene, în temeiul articolului 272 TFUE, pentru orice litigiu referitor la contract[[18]].”[19]

IV. Procedura în fața Tribunalului și a Curții

13. Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 23 octombrie 2015, domnul Jenkinson a introdus o acțiune având ca obiect, cu titlu principal, o cerere întemeiată pe articolul 272 TFUE, prin care solicita, pe de o parte, recalificarea tuturor raporturilor sale contractuale într-un CDN, precum și repararea prejudiciului pe care l-ar fi suferit ca urmare a utilizării abuzive de CDD-uri succesive și a unei concedieri abuzive și, pe de altă parte, declararea faptului că Consiliul Uniunii Europene, Comisia Europeană și Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) l-au tratat în mod discriminatoriu și obligarea acestora, în consecință, la plata unei despăgubiri, și, cu titlu subsidiar, o cerere întemeiată pe răspunderea extracontractuală a instituțiilor europene[20].

16 La punctele 151 și 153 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că „este cert că reclamantul a fost recrutat pentru Misiunea Eulex Kosovo în temeiul articolului 9 alineatul (3) prima teză din Acțiunea comună 2008/124” și că „reclamantul a fost angajat în cadrul Misiunii Eulex Kosovo în temeiul celor 11 CDD-uri, încheiate succesiv între 5 aprilie 2010 și 14 noiembrie 2014, în calitate de responsabil pentru tehnologii («IT Officer»)”. La punctul 132 din această hotărâre, Tribunalul a constatat că, potrivit observațiilor scrise ale reclamantului, „în cadrul postului pe care îl ocupa de la 15 iunie 2012, identificat sub referința EK 10453, acesta exercita, în cadrul Misiunii Eulex Kosovo, funcții de gestionare și de supraveghere a tuturor membrilor personalului care lucrau în biroul de asistență și de suport informatic (IT help desk/support)”.

17 A se vedea Hotărârea Eulex Kosovo (punctul 14).

18 Trebuie să se menționeze că, la punctul 42 din Hotărârea Jenkinson I, privind recursul anterior, Curtea a precizat că, „astfel cum a arătat Tribunalul la punctele 21 și 22 din ordonanța atacată, nu se contestă faptul că toate contractele de muncă precedente încheiate între misiuni și recurent conțin o clauză care prevede în mod expres că litigiile care decurg din sau care se referă la aceste contracte sunt de competența instanțelor din Bruxelles [Belgia] și că numai ultimul CDD stipulează în mod expres la articolul 21 că litigiile care decurg din sau care se referă la acest contract sunt de competența Curții în temeiul articolului 272 TFUE”. A se vedea Hotărârea din 25 iunie 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, punctul 30 și jurisprudența citată), care precizează că „articolul 272 TFUE constituie o dispoziție specifică ce permite sesizarea instanței Uniunii în temeiul unei clauze compromisorii prevăzute de părți pentru contracte de drept public sau de drept privat, fără nicio limitare legată de natura acțiunii introduse în fața instanței Uniunii”.

19 La punctul 111 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că cele 11 CDD-uri încheiate în cadrul misiunii Eulex Kosovo nu conțin dispoziții adecvate pentru soluționarea directă a litigiului.

20 A se vedea, pentru prezentarea detaliată a cererilor, punctul 17 din prezentele concluzii.

14. Prin Ordonanța din 9 noiembrie 2016, Jenkinson/Consiliul și alții [21], Tribunalul s-a declarat vădit necompetent să se pronunțe cu privire la cele două capete de cerere formulate cu titlu principal și a respins ca vădit inadmisibil capătul de cerere formulat cu titlu subsidiar. În consecință, a respins acțiunea în totalitate și l-a obligat pe domnul Jenkinson la plata cheltuielilor de judecată.

15. Prin Hotărârea Jenkinson I, Curtea a admis recursul formulat de domnul Jenkinson, a trimis cauza spre rejudecare Tribunalului și a dispus soluționarea cererii privind cheltuielile de judecată odată cu fondul.

16. Curtea a statuat că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când s-a declarat, în temeiul articolului 272 TFUE, vădit necompetent să se pronunțe cu privire la capetele de cerere formulate cu titlu principal. Ea a apreciat că competența Tribunalului este susceptibilă să se extindă la contractele de muncă anterioare, care prevăd competența instanțelor din Bruxelles, cu condiția ca acțiunea introdusă de domnul Jenkinson să conțină cereri care derivă din ultimul CDD sau care au o legătură directă cu obligațiile care decurg din acest contact. În această privință, Curtea a reținut că cererile domnului Jenkinson implică luarea în considerare a efectelor contractelor de muncă precedente.

V. Hotărârea atacată

17. După ce a prezentat, la punctul 31 din hotărârea atacată, cererile domnului Jenkinson, Tribunalul a reluat, la punctul 38, rezumatul acestora, preluat din Hotărârea Jenkinson I [22], în care se precizează că, „[p]rin cererea depusă la grefa Tribunalului la 23 octombrie 2015, reclamantul a introdus o acțiune împotriva Consiliului, a Comisiei și a SEAE, precum și a Misiunii Eulex Kosovo, prin care solicita Tribunalului:

– cu titlu principal, să recalifice raportul său contractual în «[CDN]», să constate încălcarea de către pârâte a obligațiilor lor contractuale și în special a obligației de notificare a unui preaviz în cadrul desfacerii unui [CDN], să constate că concedierea sa era abuzivă și să le oblige, pe cale de consecință, la repararea prejudiciului suferit ca urmare a utilizării abuzive de CDD-uri succesive, a încălcării obligației de notificare a unui preaviz și a unei concedieri abuzive[[23]];

– cu titlu principal, să declare că Consiliul, Comisia și SEAE l-au tratat în mod discriminatoriu în perioada de angajare în cadrul [celor trei misiuni [24]] în ceea ce privește remunerația, dreptul la pensie și alte avantaje, să constate că ar fi trebuit să fie recrutat ca agent temporar al uneia dintre acestea și să le oblige, în consecință, la plata unei despăgubiri[[25]] și

– cu titlu subsidiar, obligarea pârâtelor pe baza răspunderii lor extracontractuale să îl despăgubească pentru prejudiciul rezultat din încălcarea obligațiilor acestora[[26]]."

18. Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea în totalitate.

21 T-602/15, EU:T:2016:660.

22 A se vedea punctul 3 din această hotărâre.

23 Denumit în continuare „primul capăt de cerere".

24 A se vedea punctele 1-5 din hotărârea atacată, amintite la punctul 12 din prezentele concluzii.

25 Denumit în continuare „al doilea capăt de cerere".

26 Denumit în continuare „al treilea capăt de cerere".

19. Cu titlu introductiv, Tribunalul a constatat, la punctul 45 din hotărârea atacată, că acțiunea nu a fost introdusă în temeiul articolului 263 TFUE [27]. La punctul 62 din această hotărâre, Tribunalul a considerat că, în ceea ce privește primul capăt de cerere, prezentat cu titlu principal, această acțiune a fost introdusă în temeiul clauzei compromisorii de desemnare a instanței Uniunii care figurează în ultimul CDD și că, în ceea ce privește al doilea capăt de cerere, de asemenea prezentat cu titlu principal, și al treilea capăt de cerere, prezentat cu titlu subsidiar, acțiunea menționată este o acțiune în răspundere extracontractuală, introdusă în temeiul articolelor 268 și 340 TFUE [28].

20. La punctul 70 din hotărârea atacată, Tribunalul s-a declarat competent să examineze cele trei capete de cerere.

21. *Cu privire la a doua excepție de inadmisibilitate a cererilor* [29] *ridicată de pârâte*, Tribunalul a amintit că acestea contestă că faptele, deciziile și eventualele nereguli invocate de reclamant le sunt imputabile [30], pentru motivul că, în ceea ce privește Consiliul, SEAE sau Comisia, acestea nu au stabilit nicio legătură contractuală cu reclamantul sau, în ceea ce privește Eulex Kosovo, aceasta nu a stabilit nicio legătură contractuală înainte de 5 aprilie 2010. Tribunalul a considerat, la punctele 75, 76 și 78 din hotărârea atacată, că, în esență, această excepție de inadmisibilitate nu este îndreptată împotriva acțiunii în ansamblu, ci numai împotriva primului capăt de cerere și că, în cadrul examinării pe fond a acestui capăt de cerere ar trebui să se stabilească eventual, în raport cu dreptul aplicabil litigiului, în ce măsură cererile formulate de reclamant în capătul de cerere menționat sunt întemeiate față de fiecare dintre pârâte.

22. *În ceea ce privește primul capăt de cerere, referitor la recalificarea raportului contractual într-un CDN*, Tribunalul a arătat mai întâi că reclamantul vizează ansamblul CDD-urilor succesive pe care le-a încheiat în cadrul activităților sale în cele trei misiuni [31].

23. În continuare, Tribunalul a apreciat că „într-o primă etapă” trebuie să se examineze cererea reclamantului privind cele 11 CDD-uri încheiate pentru activitatea sa în cadrul misiunii Eulex Kosovo pentru motivul că eventuala respingere a acestei cereri determină examinarea seriilor de CDD-uri încheiate în contextul primelor două misiuni [32]. În sfârșit, el a considerat că, în lipsa unor norme speciale stabilite de legiuitorul Uniunii [33] sau a unor acte adoptate după crearea misiunii Eulex Kosovo [34], el trebuie să soluționeze litigiul întemeindu-se pe dreptul material național aplicabil și asigurând printre altele, printr-o interpretare conformă cu dreptul Uniunii, respectarea principiului general al interzicerii abuzului de drept care rezultă din utilizarea de contracte sau de raporturi de muncă pe durată determinată succesive [35].

27 În consecință, Tribunalul a respins, ca neîntemeiată în fapt și în drept, excepția de inadmisibilitate întemeiată pe tardivitatea acțiunii, în măsura în care ar urmări anularea scrisorii șefului misiunii Eulex Kosovo din 26 iunie 2014 (a se vedea punctul 12 din prezentele concluzii), invocată de Consiliu, de SEAE și de misiunea Eulex Kosovo.

28 A se vedea de asemenea punctele 55 și 61 din hotărârea atacată.

29 Prima excepție, a cărei examinare a fost amânată (a se vedea punctul 73 din hotărârea atacată), a fost admisă (a se vedea punctul 244 din această hotărâre). A se vedea punctul 32 din prezentele concluzii.

30 A se vedea punctele 71 și 74 din hotărârea atacată.

31 A se vedea punctul 80 din hotărârea atacată, care trebuie coroborat cu punctul 46 din Hotărârea Jenkinson I.

32 A se vedea punctul 82 din hotărârea atacată.

33 A se vedea punctul 92 din hotărârea atacată.

34 A se vedea punctul 93 din hotărârea atacată.

35 A se vedea punctele 99-101 din hotărârea atacată.

24. Pentru a stabili legea aplicabilă litigiului, Tribunalul a decis să „utilize[ze]” Regulamentul Roma I și în special articolul 8 din acesta referitor la contractele individuale de muncă [36]. În ceea ce privește primele nouă CDD-uri, Tribunalul a constatat, la punctul 119 din hotărârea atacată, că părțile contractante au ales, prin trimitere la Comunicarea C(2009) 9502 [37], în sensul articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul Roma I, dreptul irlandez ca drept al muncii național aplicabil.

25. În ceea ce privește al zecelea și al unsprezecelea CDD, Tribunalul a statuat, la punctul 130 din această hotărâre, că ele prezintă legături mai strânse, în sensul articolului 8 alineatul (4) din acest regulament, cu dreptul irlandez.

26. În urma analizei sale, de la punctele 152-186 din hotărârea atacată, privind aplicarea dispozițiilor dreptului irlandez [38], în lumina jurisprudenței Curții, în împrejurările cauzei, Tribunalul a statuat, la punctele 184, 187 și 188 din această hotărâre, că existau motive obiective, legate în special de natura temporară și în perpetuă evoluție a mandatului misiunii Eulex Kosovo, care au justificat să se propună domnului Jenkinson încheierea primelor CDD-uri, precum și a unui ultim CDD cu o durată de o lună, fără a săvârși un abuz.

27. În consecință, la punctul 188 din hotărârea menționată, Tribunalul a respins toate cererile de recalificare a CDD-urilor într-un CDN, inclusiv cele referitoare la CDD-urile încheiate între domnul Jenkinson și primele două misiuni [39].

28. La punctul 209 a treia teză din hotărârea atacată, Tribunalul a statuat că cererea de recalificare a CDD-urilor într-un CDN întemeiată pe nerespectarea cerințelor de informare a angajatului prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Legea din 2003 [40] nu putea fi admisă. Astfel, deși această încălcare este invocată în mod întemeiat de domnul Jenkinson în speță [41], dreptul irlandez nu prevede o asemenea recalificare cu titlu de consecințe juste și echitabile [42].

29. La punctul 215 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins ca nefondată cererea de reparare a tuturor prejudiciilor contractuale. Astfel, pe de o parte, el a arătat că cererea de reparare a acestor prejudicii formulată în cadrul primului capăt de cerere se întemeiază pe recalificarea într-un CDN a CDD-urilor care ar fi fost încheiate în mod abuziv și pe încălcarea normelor de formalitate contractuală prevăzute de dreptul belgian sau de dreptul irlandez [43]. Pe de altă parte, el a amintit că aceste argumente ale reclamantului fuseseră respinse [44].

36 A se vedea punctul 103 din hotărârea atacată.

37 Comunicarea Comisiei din 30 noiembrie 2009 intitulată „Reglementare referitoare la consilierii speciali ai Comisiei mandatați pentru punerea în aplicare a acțiunilor operaționale PESC, precum și la personalul contractual internațional” [denumită în continuare „Comunicarea C(2009) 9502”].

38 Este vorba despre Protection of Employees (Fixed – Term Work) Act 2003 [Legea din 2003 privind protecția salariaților (muncă pe durată determinată), denumită în continuare „Legea din 2003”], care a transpus în dreptul irlandez Directiva 1999/70/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 privind acordul-cadru cu privire la munca pe durată determinată, încheiat între CES, UNICE și CEEP (JO 1999, L 175, p. 43, Ediție specială, 05/vol. 5, p. 129). Acest acord-cadru, care figurează în anexa la Directiva 1999/70 (denumit în continuare „acordul-cadru”), a fost încheiat la 18 martie 1999.

39 A se vedea punctul 23 din prezentele concluzii.

40 La punctul 198 din hotărârea atacată se precizează că această dispoziție impune angajatorului să îl informeze în scris pe angajat, cel târziu la data reînnoirii CDD-ului, cu privire la motivele obiective care justifică acest din urmă contract și cu privire la inexistența unei propuneri de a încheia un CDN.

41 A se vedea punctul 207 din hotărârea atacată.

42 A se vedea constatările de la punctele 199 și 200 din hotărârea atacată.

43 A se vedea punctul 211 din hotărârea atacată, care trebuie coroborat cu punctele 197 și 209 din aceasta.

44 A se vedea punctele 213 și 214 din hotărârea atacată.

30. La punctul 216 din această hotărâre, Tribunalul a apreciat că, în urma respingerii primului capăt de cerere, nu era necesar să se examineze excepția de inadmisibilitate întemeiată pe împrejurarea că faptele, deciziile și eventualele nereguli invocate de reclamant nu ar fi imputabile, în tot sau în parte, pârâtelor [45].

31. *În ceea ce privește al doilea capăt de cerere, referitor la cererea de reparare a prejudiciilor extracontractuale*, prezentat de asemenea cu titlu principal, Tribunalul a amintit că acesta se întemeiază pe dispozițiile articolelor 268 și 340 TFUE și urmărește să obțină repararea de către Consiliu, Comisie și SEAE a prejudiciilor extracontractuale pe care domnul Jenkinson le-ar fi suferit în urma politicii de recrutare a personalului civil internațional al misiunilor pe care acestea ar fi adoptat-o [46]. La punctul 237 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat, fără a se pronunța cu privire la inadmisibilitatea invocată de Comisie și de SEAE [47], că domnul Jenkinson nu a adus dovada unei încălcări suficient de grave a unei norme de drept al Uniunii care are ca obiect conferirea de drepturi către acesta. În special, el a statuat, la punctul 228 din această hotărâre, că, întemeindu-se pe dispozițiile dreptului primar care se refereau la PESC, dispozițiile normative referitoare la misiunea Eulex Kosovo au stabilit în mod explicit un temei juridic care să permită șefului misiunii, iar ulterior acesteia din urmă să recruteze personal civil internațional pe bază contractuală. În plus, Tribunalul a exclus, la punctul 230 din hotărârea menționată, existența unei discriminări între membrii personalului contractual care ar rezulta din aplicarea unor legislații naționale diferite. De asemenea, la punctele 231 și 233 din aceeași hotărâre, el a respins argumentele referitoare la o inegalitate de tratament în raport cu agenții supuși Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene [48], apreciind că domnul Jenkinson nu a demonstrat că, potrivit dreptului Uniunii, avea dreptul de a fi angajat potrivit normelor din acest RAA sau potrivit unui statut echivalent [49].

32. *În ceea ce privește al treilea capăt de cerere, referitor la cererea de reparare a prejudiciului extracontractual*, prezentat cu titlu subsidiar, Tribunalul l-a respins ca fiind vădit inadmisibil din cauza lipsei de claritate a acestuia [50], admițând astfel prima excepție de inadmisibilitate invocată de pârâte [51].

VI. Concluziile părților

33. Prin recursul formulat, domnul Jenkinson solicită Curții, cu titlu principal, anularea hotărârii atacate și examinarea cauzei pe fond, precum și, cu titlu subsidiar, trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului. El solicită de asemenea obligarea intimatelor la plata cheltuielilor de judecată aferente celor două proceduri.

34. În susținerea recursului, domnul Jenkinson invocă șase motive, care sunt întemeiate, în primul rând, pe o interpretare eronată a cererilor și a motivelor, în măsura în care Tribunalul a exclus de la controlul său printre altele orice capăt de cerere întemeiat pe o excepție de nelegalitate, în al doilea rând, pe o eroare de drept în măsura în care Tribunalul a analizat exclusiv ultima ocupație a domnului Jenkinson în cadrul misiunii Eulex Kosovo, în al treilea rând,

45 A se vedea punctul 21 din prezentele concluzii.

46 A se vedea punctul 219 din hotărârea atacată și punctul 19 din prezentele concluzii.

47 A se vedea punctul 220 din hotărârea atacată.

48 Denumit în continuare „RAA”.

49 A se vedea punctul 236 din hotărârea atacată.

50 A se vedea punctul 247 din hotărârea atacată.

51 A se vedea nota de subsol 29 din prezentele concluzii.

pe mai multe erori de drept care ar fi fost săvârșite de Tribunal cu ocazia examinării temeiniciei cererilor sale din cadrul primului capăt de cerere, în al patrulea rând, pe aplicarea eronată a principiului egalității de tratament între agenții Uniunii și pe încălcarea articolului 336 TFUE prin excluderea oricărei responsabilități extracontractuale a intimatelor, în al cincilea rând, pe erori de drept săvârșite de Tribunal prin respingerea ca inadmisibil a celui de al treilea capăt de cerere și, în al șaselea rând, pe o eroare de motivare privind cheltuielile de judecată.

35. Consiliul, Comisia, SEAE și Eulex Kosovo solicită Curții respingerea recursului și obligarea domnului Jenkinson la plata cheltuielilor de judecată [52]. Primele trei intimate arată, cu titlu principal, că acțiunea în primă instanță ar trebui declarată inadmisibilă. Eulex Kosovo susține că recursul este în parte nefondat în drept și în parte inadmisibil.

VII. Analiză

36. La cererea Curții, prezentele concluzii se vor referi numai la al doilea motiv, precum și la primul, al treilea și al patrulea aspect ale celui de al treilea motiv.

A. Considerații introductive

37. Având în vedere abundența argumentelor dezvoltate în susținerea prezentului recurs, considerăm oportun să amintim limitele în care trebuie să se înscrie analiza lor.

38. În primul rând, potrivit articolului 256 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE, recursul formulat în fața Curții împotriva deciziilor Tribunalului este „limitat la chestiuni de drept”. Cu toate acestea, Curtea poate exercita un control cu privire la anumite motive de fapt atunci când se invocă o denaturare a faptelor sau o inexactitate materială, precum și o lipsă de motivare [53].

39. În al doilea rând, în ceea ce privește decizia Tribunalului de a uni cu fondul excepțiile de inadmisibilitate invocate de pârâte [54], aceasta nu poate face obiectul unei examinări în lipsa formulării unui recurs incident [55]. În aceste condiții, numai în cazul anulării hotărârii atacate ar trebui examinată admisibilitatea acțiunii îndreptate împotriva pârâtelor. Totuși, trebuie să se țină seama, pe de o parte, de Hotărârea Eulex Kosovo [56], în ceea ce privește primul capăt de cerere, în măsura în care este îndreptat împotriva Eulex Kosovo. Pe de altă parte, trebuie luată în considerare diferența de obiect dintre acest capăt de cerere și celelalte două, în măsura în care acestea sunt întemeiate pe articolele 268 și 340 TFUE, referitoare la răspunderea extracontractuală printre altele a instituțiilor Uniunii [57].

52 Mai precis, Consiliul solicită obligarea la plata „cheltuielilor de judecată aferente prezentei proceduri”, iar Eulex Kosovo a „tuturor cheltuielilor de judecată”.

53 A se vedea Van Raepenbusch, S., *Le contrôle juridictionnel dans l'Union européenne*, ediția a treia, Éditions de l'Université de Bruxelles, colecția „Commentaire J. Mégret”, Bruxelles, 2018, punctul 430, p. 359. A se vedea de asemenea Naômé, C., *Le pourvoi devant la Cour de justice de l'Union européenne*, Larcier, Bruxelles, 2016, punctele 32 și 33, p. 23.

54 A se vedea punctul 21 din prezentele concluzii.

55 A se vedea articolul 178 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, precum și Naômé, C., *op. cit.*, punctele 119-121 și 128. A se vedea de asemenea în special Hotărârea din 24 martie 2022, Hermann Albers/Comisia (C-656/20 P, nepublicată, EU:C:2022:222, punctele 23 și 24, precum și jurisprudența citată).

56 A se vedea punctul 81 din prezentele concluzii.

57 A se vedea punctele 67-70 din hotărârea atacată, care nu au fost criticate.

40. În al treilea rând, având în vedere cerințele prevăzute la articolul 169 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții[58], este necesar să se evidențieze elementele care sunt în prezent certe. Aceasta este situația calificării unei părți a acțiunii domnului Jenkinson. Astfel, constatarea Tribunalului de la punctele 41, 44 și 45 din hotărârea atacată, potrivit căreia reclamantul nu a formulat o acțiune în anularea vreunui act, întemeiată pe articolul 263 TFUE[59], nu face obiectul niciunei critici. Același lucru este valabil în ceea ce privește constatarea potrivit căreia el nu contestă temeinicia nereînnoirii contractului său și nu solicită reîncadrarea sa[60]. În aceste condiții, este inoperantă orice critică întemeiată pe nelegalitatea unui act care presupune, în plus, ca aceasta să fi fost invocată și susținută prin argumente de drept și de fapt[61]. Pe de altă parte, se poate remarca lipsa unei critici privind punctele 140-146 și 198-200 din hotărârea atacată, referitoare la dreptul material irlandez aplicabil în speță.

41. În al patrulea rând, lipsa unei critici privind prezentarea de către Tribunal a cererilor domnului Jenkinson din cadrul primului capăt de cerere, la punctele 31, 38[62] și 54, precum și la punctul 77 prima teză, la punctul 85, la punctul 197 a doua teză și la punctul 209 a doua teză din hotărârea atacată, potrivit căreia cererile de despăgubire formulate de reclamat sunt întemeiate pe recalificarea CDD-urilor într-un CDN sau subsecvent acesteia, conduce la concluzia că numai anularea deciziei în materia dreptului muncii va determina examinarea reparării prejudiciilor contractuale invocate[63].

42. Prin urmare, pe baza tuturor acestor elemente vom dezvolta analiza noastră cu privire la motivele referitoare la competența Tribunalului, precum și la atribuțiile instanței în cadrul articolului 272 TFUE, în temeiul căruia a fost formulat primul capăt de cerere.

B. Cu privire la al doilea motiv

1. Argumentele părților

43. Prin intermediul celui de al doilea motiv, domnul Jenkinson susține că Tribunalul a apreciat în mod eronat, la punctul 82 din hotărârea atacată, că ultimul contract făcea parte numai din cele 11 CDD-uri semnate cu misiunea Eulex Kosovo, iar nu dintr-un raport contractual mai lung. Domnul Jenkinson consideră că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a apreciat că trebuie verificată legalitatea celor 11 CDD-uri înaintea celei a primelor două serii de CDD-uri, în care nu era desemnat ca instanță competentă.

44. El arată că competența Tribunalului s-a extins la toate CDD-urile pentru a statua cu privire la cerere în raport cu dreptul național și că acesta impunea examinarea CDD-urilor în ordine cronologică. Domnul Jenkinson apreciază că motivarea hotărârii atacate referitoare la excluderea

58 Potrivit acestei dispoziții, „[m]otivele și argumentele de drept invocate identifică cu precizie aspectele din motivarea deciziei Tribunalului care sunt contestate”.

59 A se vedea, în ceea ce privește acest temei care trebuie diferențiat de articolul 272 TFUE, Hotărârea din 25 iunie 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, punctele 30-32 și jurisprudența citată), precum și Hotărârea din 25 iunie 2020, CSUE/KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492, punctele 68, 78, 80 și 81).

60 A se vedea punctul 43 și punctul 85 ultima teză din hotărârea atacată.

61 A se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2017, Comisia/Italia (C-467/15 P, EU:C:2017:799, punctul 15). Acest lucru justifică, în opinia noastră, respingerea primului motiv în acest temei.

62 A se vedea punctul 17 din prezentele concluzii.

63 Pentru acest motiv, considerăm că al șaselea aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins. În plus, subliniem că Tribunalul nu este obligat să răspundă unor afirmații care nu sunt nici suficient de susținute în drept și în fapt, nici prezentate în susținerea unei cereri care să corespundă obiectului lor.

primelor 30 de CDD-uri este insuficientă întrucât nu se întemeiază nici pe dreptul irlandez, nici pe dreptul Uniunii. În plus, lipsa unei analize privind noțiunea de „încadrare continuă în muncă la unul sau la mai mulți angajatori” sau la „angajatori asociați”, în sensul dreptului irlandez, presupunând că este aplicabil, ar echivala cu negarea domeniului de aplicare al punctului 77 din hotărârea atacată, precum și a interdependenței problemei identificării angajatorului, și anume Uniunea pentru toate contractele, și a existenței unui raport de muncă continuu în cadrul Uniunii cu analiza recalificării CDD-urilor într-un CDN. În această privință, în memoriul său în replică, recurentul subliniază că misiunea Eulex Kosovo nu are aceeași capacitate de angajare în sensul tratatelor precum Uniunea [64] și că, pentru primele două misiuni, răspunderea Uniunii este angajată ca urmare a dispariției acestora, astfel cum ar putea fi angajată cea a unui lichidator în cazul dizolvării unei societăți.

45. Consiliul consideră că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept, având în vedere punctul 50 din Hotărârea Jenkinson I și jurisprudența citată la punctele 38-40 și 44 din aceasta, atunci când a considerat, printr-o interpretare strictă a competenței sale, că numai cele 11 CDD-uri semnate cu misiunea Eulex Kosovo au un raport direct cu ultimul CDD care desemnează instanța Uniunii. El adaugă că dispozițiile dreptului irlandez nu pot fi opuse Tribunalului pentru a-și defini competența întemeiată pe articolul 272 TFUE.

46. Comisia apreciază mai întâi că, în lipsa unei clauze compromisorii care să confere competență Curții pentru a se pronunța cu privire la CDD-urile încheiate în contextul activităților domnului Jenkinson în cadrul primelor două misiuni, Tribunalul era obligat, în conformitate cu punctul 47 din Hotărârea Jenkinson I, să înceapă prin a analiza CDD-urile încheiate cu Eulex Kosovo pentru a aprecia dacă exista un raport unic și continuu, înainte de a decide dacă aceasta se putea extinde la primele două serii de CDD-uri. În continuare, Comisia apreciază că argumentele domnului Jenkinson referitoare la punctele 77 și 232 din hotărârea atacată se întemeiază pe o interpretare eronată a acestora. În sfârșit, instituția menționată arată că argumentul recurentului întemeiat pe noțiunea de „angajatori asociați” este în contradicție cu cel pe care l-a susținut în recursul său anterior, și anume că primele două misiuni nu ar mai exista ca atare. În plus, Comisia subliniază că argumentele referitoare la capacitatea de angajare a Uniunii, în parte noi, sunt lipsite de orice temei în ceea ce privește Eulex Kosovo, începând cu Hotărârea Eulex Kosovo, precum și, prin extensie, în ceea ce privește celelalte misiuni.

47. SEAE apreciază că prezentul litigiu nu privește decât contractul încheiat între domnul Jenkinson și misiunea Eulex Kosovo. Acest lucru ar reieși din cuprinsul punctelor 47 și 48 din Hotărârea Jenkinson I. Faptul că domnul Jenkinson a fost angajat de alte două misiuni ar fi lipsit de orice relevanță. Ar fi evident că, fiind vorba despre misiuni diferite, nu ar exista nicio continuitate a încadrării în muncă.

48. Eulex Kosovo consideră că încercarea de a construi un raport de muncă unic și continuu nu rezistă la examinarea celor trei perioade de angajare distincte ale domnului Jenkinson și că acesta a prezentat, pentru prima dată, în stadiul recursului, o argumentație referitoare la noțiunea de „angajatori asociați” în legătură cu Uniunea. Această misiune subliniază, în plus, că este nefondat

[64] Domnul Jenkinson susține de asemenea că decizia adoptată de Curte în Hotărârea Eulex Kosovo privind răspunderea Eulex Kosovo nu poate fi urmată, întrucât încalcă „[T]ratatele (TUE și TFUE) și Regulamentul [(UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului (JO 2012, L 298, p. 1, denumit în continuare «Regulamentul financiar»)]” în măsura în care exclude Uniunea pentru a apăra legalitatea unui contract încheiat în numele sau pe seama sa.

orice argument contrar Deciziei 2014/349[65] prin care i se recunoaște capacitatea juridică de a încheia contracte și de a sta în judecată, precum și Hotărârii Eulex Kosovo referitoare la răspunderea sa pentru toate faptele survenite înainte de 12 iunie 2014.

2. Apreciere

49. Critica din al doilea motiv privește punctul 82 din hotărârea atacată, care are următorul cuprins: „Prin urmare, în măsura în care ultimul CDD face parte din cele 11 CDD-uri care se referă la activitățile reclamantului în cadrul Misiunii Eulex Kosovo, într-o primă etapă trebuie să se examineze cererea reclamantului de recalificare într-un CDN unic a celor 11 CDD-uri. Astfel, dacă această cerere ar trebui respinsă, Tribunalul nu ar fi competent să examineze cererea de recalificare într-un CDN a primelor două serii de CDD-uri, încheiate de reclamant în contextul activităților sale în cadrul primelor două misiuni, vizate la punctele 1 și 2 de mai sus[66], întrucât aceste din urmă CDD-uri nu conțineau o clauză compromisorie de desemnare a instanței Uniunii.”

50. În esență, domnul Jenkinson contestă limitarea competenței Tribunalului la ultima serie de CDD-uri referitoare la activitățile sale în cadrul misiunii Eulex Kosovo, în condițiile în care aplicarea dreptului național ar fi trebuit să determine Tribunalul să ia în considerare toate contractele încheiate, indiferent de misiunea la care fusese repartizat, pentru a se pronunța cu privire la primul capăt de cerere.

51. În primul rând, observăm că motivul criticat se situează în partea din hotărârea atacată consacrată examinării pe fond a „cererii de recalificare a CDD-urilor succesive într-un CDN unic”[67] după ce Tribunalul s-a pronunțat cu privire la competența sa la punctele 64-66 din această hotărâre, aspect pe care îl amintește la punctul 81 din hotărârea menționată. Astfel, la aceste puncte 64-66[68], Tribunalul a reluat termenii din decizia Curții în Hotărârea Jenkinson I și a constatat că competența sa acoperă toate cererile care derivă din ultimul CDD sau care au un raport direct cu obligațiile care decurg din acest contract.

52. În al doilea rând, în ceea ce privește domeniul de aplicare al acestei decizii, arătăm că:

– potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, la care aceasta a făcut referire la punctul 39 din Hotărârea Jenkinson I, aprecierea de către Tribunal a competenței sale în cadrul unei clauze compromisorii încheiate în temeiul articolului 272 TFUE se realizează fără referire la dreptul național aplicabil și fără a fi necesară calificarea contractului drept contract de drept public sau privat;

– după ce a amintit, la punctul 38 din această hotărâre, că „competența Tribunalului, întemeiată pe o clauză compromisorie, este derogatorie de la dreptul comun și trebuie, prin urmare, să fie interpretată în mod restrictiv”, Curtea a decis, la punctul 45 din hotărârea menționată, că competența Tribunalului „este susceptibilă să se extindă la contractele de muncă anterioare care prevăd competența instanțelor din Bruxelles[69], cu condiția ca acțiunea introdusă de

65 A se vedea nota de subsol 14 din prezentele concluzii.

66 A se vedea punctul 12 din prezentele concluzii.

67 A se vedea titlul IV, C, 1., a), p. 17 din hotărârea atacată.

68 Aceste puncte nu au făcut obiectul unui recurs incident.

69 A se vedea nota de subsol 18 din prezentele concluzii.

domnul Jenkinson să conțină cereri care derivă din ultimul CDD sau care au o legătură directă cu obligațiile care decurg din acest contact”, și

– precizând verificările pe care Tribunalul trebuia să le efectueze [70], Curtea a luat în considerare cererile domnului Jenkinson [71], a constatat că „acțiunea […] conține cereri care derivă de asemenea din ultimul CDD” [72] și a dedus de aici că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept declarându-se în mod vădit necompetent „pe motiv că cererile domnului Jenkinson implică luarea în considerare a contractelor de muncă precedente” [73].

53. Prin urmare, considerăm, pe de o parte, că rezultă în special din acest ultim motiv că Curtea a acordat o atenție deosebită obiectului cererii, și anume recalificarea diverselor CDD-uri într-un CDN, în măsura în care o astfel de pretenție impune desemnarea unei singure instanțe pentru a examina aceste contracte în ansamblul lor. Pe de altă parte, în lipsa unei rezerve enunțate de Curte, nu se poate deduce din trimiterea la Hotărârea din 1 iulie 1982, Porta/Comisia [74], de la punctul 44 din Hotărârea Jenkinson I, că Curtea a intenționat să limiteze decizia sa la ultima serie de CDD-uri încheiate în cadrul misiunii Eulex Kosovo și că ar fi determinante anumite criterii, precum un raport contractual cu un singur angajator, lipsa întreruperii acestuia sau absența voinței de a înainta litigiul unei instanțe anume [75].

54. În consecință, considerăm că Tribunalul a reținut în mod întemeiat competența sa de a examina pretențiile din primul capăt de cerere ținând seama de toate contractele de muncă [76].

55. În al treilea rând, trebuie să se sublinieze că, atunci când examinează fondul cererilor, instanța exercită o atribuție distinctă de cea exercitată atunci când se pronunță cu privire la competența sa, aceste două atribuții bazându-se pe temeiuri distincte [77]. Prin urmare, Hotărârea Jenkinson I, referitoare la competența Tribunalului, nu are nicio relevanță în această privință.

56. Pentru a aprecia temeinicia cererii de recalificare într-un CDN a CDD-urilor încheiate în cadrul a trei misiuni diferite, pentru trei perioade necontinue, Tribunalul putea, în opinia noastră, fără a săvârși o eroare de drept, să decidă să înceapă aprecierea sa cu seria celor 11 CDD-uri, printre care contractul care conține clauza compromisorie care îl desemnează, după ce

70 A se vedea Hotărârea Jenkinson I (punctul 50).

71 A se vedea punctul 46 din această hotărâre: „domnul Jenkinson a solicitat Tribunalului în esență să recalifice *ansamblul raporturilor contractuale* în [CDN]”. La punctul 47, Curtea a arătat că, „în măsura în care cererile domnului Jenkinson se referă la existența unui *raport de muncă unic și continuu* întemeiat pe o succesiune de CDD-uri, acestea urmăresc recalificarea tuturor contractelor încheiate și *sunt întemeiate pe toate contractele respective, inclusiv ultimul CDD*”. Sublinierea noastră.

72 Hotărârea Jenkinson I (punctul 48).

73 Hotărârea Jenkinson I (punctul 49).

74 109/81, EU:C:1982:253.

75 Astfel, existența unor legături cu mai mulți angajatori sau a unor întreruperi între CDD-uri nu implică excluderea unei recalificări a CDD-urilor într-un CDN, din moment ce pot fi identificate împrejurări speciale, precum lipsa autonomiei structurilor de angajare legate de o entitate care este responsabilă de acestea sau justificări ale scurgerii unui anumit termen de încheiere a CDD-urilor succesive. În plus, în mod implicit, Curtea a admis că obiectul litigiului a avut ca efect extinderea domeniului de aplicare al clauzei compromisorii la terți la contractele de muncă încheiate în cadrul ultimei misiuni.

76 Observăm, în această privință, că o asemenea interpretare este conformă cu finalitatea alegerii de a introduce în contracte o clauză compromisorie întemeiată pe articolul 272 TFUE, și anume favorizarea identificării unor soluții armonizate, cum ar fi, de exemplu, în ceea ce privește determinarea responsabilului pentru raporturile contractuale. A se vedea în acest sens Karpenstein, U., „AEUV Art. 272 Zuständigkeit aufgrund einer Schiedsklausel”, în Grabitz, E., Hilf, M., și Nettesheim, M., *Das Recht der Europäischen Union*, C. H. Beck, München, 2022, în special punctul 3. A se vedea de asemenea nota de subsol 168 din prezentele concluzii.

77 A se vedea, cu titlu ilustrativ, Hotărârea din 18 decembrie 1986, Comisia/Zoubek (426/85, EU:C:1986:501, punctele 12 și 13).

a arătat că numai legătura contractuală dintre misiunea Eulex Kosovo și reclamant nu era contestată [78] și după ce a reținut că aprecierea implicării fiecăreia dintre părâte în acțiunea referitoare la dreptul muncii cu care era sesizat depindea de dreptul aplicabil [79].

57. De asemenea, apreciem că Tribunalul, sesizat cu cereri de recalificare a diverse CDD-uri și de reparare a prejudiciilor contractuale îndreptate împotriva mai multor pârâți, fără distincție între aceștia în funcție de calitatea lor în cadrul încheierii diverselor contracte [80], putea proceda în mod legitim la o analiză în două etape [81]. Astfel, având în vedere sesizarea sa în temeiul articolului 272 TFUE și elementele supuse aprecierii sale de către domnul Jenkinson, Tribunalul putea în mod întemeiat să cerceteze în prealabil, pe baza raportului contractual cu Eulex Kosovo, criteriile de determinare a dreptului care reglementează CDD-urile încheiate în cadrul acestei misiuni pentru a se putea pronunța cu privire la cerere aplicând condițiile stabilite de acest drept [82].

58. În schimb, în perimetrul examinării pe care l-a definit astfel, la punctul 82 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat în mod eronat, în opinia noastră, având în vedere obiectul cererii supuse aprecierii sale, că se putea dispensa de luarea în considerare a tuturor contractelor în cazul respingerii cererii numai pe baza contractelor dintre domnul Jenkinson și Eulex Kosovo.

59. *Primo*, criteriile stabilite pentru a determina dreptul care reglementează ultima serie de CDD-uri trebuiau să fie aplicate celor din primele două misiuni. *Secundo*, numai la finalul celei de a doua etape a analizei sale, consacrată enunțării condițiilor prevăzute de acest drept care permit admiterea sau nu a cererii de recalificare, putea fi justificată incidența acestei aprecieri privind CDD-urile încheiate în cadrul unei misiuni asupra celor încheiate în cadrul fiecăreia dintre celelalte două misiuni, având în vedere limitele argumentelor reclamantului în această privință. *Tertio*, niciun motiv nu poate fi întemeiat pe competența Tribunalului, în caz contrar existând riscul ca acesta să intre în contradicție cu cele cuprinse în Hotărârea Jenkinson I, căreia această instanță i s-a conformat [83]. Mai precis, faptul că competența sa se întemeiază pe cereri care derivă din ultimul CDD nu interzice Tribunalului să statueze pe fond că nu există legături între diversele CDD-uri care să permită recalificarea lor într-un CDN.

60. Cu toate acestea, considerăm că motivul enunțat la punctul 82 din hotărârea atacată trebuie interpretat în lumina celor referitoare la aplicarea dreptului care reglementează contractele de muncă [84] și că această concluzie prematură a Tribunalului nu este de natură să determine anularea hotărârii.

78 A se vedea punctul 74 din hotărârea atacată, care nu a fost criticat. Arătăm în această privință că, la punctul 90 din recursul formulat, domnul Jenkinson susține că „intimatele și cel puțin Consiliul și Comisia (și, cu titlu încă și mai subsidiar, numai Comisia […]) sunt angajatorii săi”. În ședință, acesta a susținut că are legături cu aproximativ 20 de angajatori.

79 A se vedea punctele 76-78 din hotărârea atacată.

80 A se vedea punctul 77 din hotărârea atacată. Astfel cum se amintește în recursul formulat, domnul Jenkinson afirmă că, în cadrul primelor două misiuni, CDD-urile au fost încheiate în numele și pe seama Uniunii, aceasta din urmă fiind considerată angajatorul său. Într-un mod mai global, această generalitate este legată de faptul că acțiunea sa urmărește recunoașterea existenței unui raport continuu în calitate de agent al Uniunii. A se vedea, pentru același motiv, afirmația în susținerea celui de al doilea capăt de cerere, potrivit căreia, în temeiul dispozițiilor dreptului Uniunii, domnul Jenkinson avea dreptul de a fi angajat în cadrul misiunilor potrivit normelor RAA sau potrivit unui statut echivalent, amintită la punctul 31 din prezentele concluzii. A se vedea de asemenea punctul 77 din acestea.

81 A se vedea, la punctul 82 din hotărârea atacată, expresia „într-o primă etapă”.

82 A se vedea punctul 83 din hotărârea atacată, care nu a fost criticat.

83 A se vedea punctul 54 din prezentele concluzii.

84 A se vedea punctul 148 din prezentele concluzii.

61. Prin urmare, propunem Curții să considere că, deși Tribunalul s-a întemeiat în mod eronat pe competența sa, acesta a apreciat în mod întemeiat că motivele de respingere a cererii de recalificare într-un CDN a CDD-urilor încheiate în cadrul misiunii Eulex Kosovo, prevăzute de dreptul aplicabil, pe care trebuia să le cerceteze, erau susceptibile să se extindă la CDD-urile celorlalte două misiuni, ceea ce ar avea ca efect respingerea cererii privind ansamblul raporturilor contractuale [85]. În consecință, al doilea motiv nu poate fi admis.

C. Cu privire la primul aspect al celui de al treilea motiv

1. Argumentele părților

62. Prin intermediul primului aspect al celui de al treilea motiv, domnul Jenkinson critică absența unor consecințe deduse de Tribunal din constatarea, efectuată la punctul 92 din hotărârea atacată, a nerespectării de către „instituțiile europene” a articolului 336 TFUE.

63. El reproșează de asemenea Tribunalului că nu a examinat, dacă era necesar din oficiu, problema inaplicabilității Comunicării C(2009) 9502, deși ar fi susținut că condițiile de angajare pe care aceasta le include nu au fost decise în conformitate cu acest articol 336 TFUE. Același lucru ar fi valabil și în ceea ce privește problema unei încălcări a Regulamentului financiar.

64. În plus, domnul Jenkinson subliniază lipsa unor norme referitoare la stabilirea dreptului material aplicabil unui contract încheiat în numele Uniunii, în condițiile în care, pe de o parte, acesta este prevăzut pentru întregul personal al Uniunii, poate fi identificat potrivit unei dispoziții din RAA și este identic pentru fiecare categorie de salariați. Or, la punctul 95 din hotărârea atacată, Tribunalul a identificat în mod expres reclamantul ca făcând parte din „alți agenți ai Uniunii”, excluzând aplicarea Codului european al bunei conduite administrative elaborat de Ombudsmanul european. Pe de altă parte, personalul contractual internațional al organului creat de Eulex Kosovo, „Registry-Kosovo Specialist Chambers”, este supus unui set unic de norme de drept material.

65. De asemenea, el arată că legiuitorul Uniunii nu ar fi avut în vedere ca Regulamentul Roma I să fie aplicabil unui litigiu de drept public precum cel din speță. Astfel, acest regulament se aplică litigiilor referitoare la contractele de drept privat, în timp ce, prin coroborarea articolelor 270 și 336 TFUE, acest legiuitor ar fi prevăzut ca Curtea de Justiție a Uniunii Europene să fie competentă să verifice respectarea obligațiilor care decurg din angajarea unui agent al Uniunii.

66. Comisia, SEAE și Eulex Kosovo subliniază că argumentele întemeiate pe o eventuală încălcare a articolului 336 TFUE și pe inaplicabilitatea Comunicării C(2009) 9502 nu au fost prezentate în primă instanță. Consiliul și Comisia consideră că, la punctul 92 din hotărârea atacată, Tribunalul s-a limitat să constate că legiuitorul Uniunii nu a adoptat norme care să reglementeze condițiile de angajare a personalului contractual al misiunilor.

67. Consiliul și SEAE apreciază că instituțiile Uniunii nu erau obligate să adopte astfel de norme. Dispozițiile de drept primar care se referă în mod specific la PESC care stau la baza dispozițiilor normative referitoare la misiunea Eulex Kosovo constituie un temei juridic care permite șefului

[85] Cu privire la substituirea motivelor, a se vedea Naômé, C., *op. cit.*, punctul 324 și urm. A se vedea de asemenea punctul 155 din prezentele concluzii.

misiunii menționate, iar ulterior acesteia să recruteze personal civil internațional pe o bază contractuală adaptată nevoilor acesteia. În această privință, Comisia amintește că, în Hotărârea Eulex Kosovo, Curtea a statuat că răspunderea misiunii Eulex Kosovo este exclusivă.

68. Eulex Kosovo subliniază că trimiterea la „Kosovo Specialist Chambers” este inoperantă, pentru motivul că acest organ judiciar nu este comparabil cu o misiune diplomatică precum Eulex Kosovo.

69. În ceea ce privește Regulamentul financiar, Consiliul susține că Tribunalul a putut omite în mod întemeiat să îl analizeze, din moment ce nu prezintă nicio legătură cu problema dacă Statutul funcționarilor Uniunii Europene sau RAA trebuia să se aplice raportului contractual dintre domnul Jenkinson și misiunea Eulex Kosovo. Comisia arată că invocarea acestui regulament este imprecisă și că Tribunalul nu este obligat să invoce din oficiu o nelegalitate precum cea invocată de reclamant [86].

70. În ceea ce privește critica întemeiată pe inaplicabilitatea Regulamentului Roma I, Comisia apreciază că aceasta este vădit nefondată, întrucât, pe de o parte, domnul Jenkinson nu contestă punctele 103 și 104 din hotărârea atacată și, pe de altă parte, această critică ar fi contrară altor părți din cererea sa introductivă, precum și din recursul său. Eulex Kosovo consideră acest argument inadmisibil, întrucât este tardiv și contrar cererii sale inițiale, prin care solicita aplicarea dreptului belgian.

2. Apreciere

71. La finalul expunerii argumentelor în susținerea acestui prim aspect al celui de al treilea motiv, domnul Jenkinson concluzionează că, „[î]n consecință, trebuie să se considere că [Tribunalul] nu a putut să excludă în mod legal orice răspundere a instituțiilor și să considere legal raportul de muncă din cadrul misiunii Eulex Kosovo, precum și din oricare alta, fără a analiza în niciun moment consecințele care trebuie deduse din constatarea făcută de acesta la punctul 92 din hotărârea pronunțată”.

72. Această critică este nefondată. În primul rând, trebuie amintit că aceasta vizează punctele 92 și 95 din hotărârea atacată, care fac parte din observațiile introductive făcute de Tribunal, după ce a rezumat, la punctele 84-89, argumentele părților referitoare la stabilirea dreptului aplicabil celor 11 CDD-uri încheiate în cadrul misiunii Eulex Kosovo.

73. Aceste ultime puncte nu au fost criticate prin cererea de recurs. Prin urmare, este cert că argumentația domnului Jenkinson se întemeia numai pe norme de drept național, în special dreptul belgian aplicabil în opinia sa în temeiul Regulamentului Roma I [87], și, în consecință, că nu a fost invocată nicio dispoziție din dreptul primar, din Tratatul FUE sau din RAA [88].

74. În al doilea rând, faptul că primul capăt de cerere examinat de Tribunal în această parte a hotărârii atacate are ca obiect recalificarea CDD-urilor și este întemeiat pe articolul 272 TFUE impune respingerea oricărui argument referitor la nelegalitatea vreunui act sau a raportului

[86] Comisia se referă la Hotărârea din 10 decembrie 2013, Comisia/Irlanda și alții (C-272/12 P, EU:C:2013:812, punctul 28 și jurisprudența citată).

[87] A se vedea punctele 84 și 85 din hotărârea atacată.

[88] Acest lucru conduce la constatarea inadmisibilității argumentului expus la punctul 62 din prezentele concluzii.

contractual, care nu ar putea fi invocat decât în susținerea celui de al doilea capăt de cerere [89]. Astfel, este justificat ca motivarea acestei hotărâri să fie consacrată cercetării temeiului normelor aplicabile litigiului.

75. În al treilea rând, critica domnului Jenkinson privind punctul 92 din hotărârea atacată se întemeiază pe o interpretare eronată a acestuia. La acest punct, precum și la punctul 93, Tribunalul răspunde argumentelor SEAE și ale Eulex Kosovo potrivit cărora contractelor încheiate cu agenții contractuali li se aplică un drept autonom [90]. La punctul 94 din această hotărâre, el a respins acest argument deducând consecințele din constatarea lipsei unei dispoziții speciale adoptate fie de legiuitorul Uniunii în temeiul dreptului primar, în special al articolului 336 TFUE, fie în actele adoptate în urma creării misiunii Eulex Kosovo.

76. În al patrulea rând, domnul Jenkinson susține în mod greșit, printr-o interpretare eronată a punctului 95 din hotărârea atacată, că Tribunalul l-a „identificat […] ca făcând parte din «alți agenți ai Uniunii»”.

77. În ceea ce privește critica referitoare la aplicabilitatea Regulamentului Roma I, întrucât recursul nu privește punctele 103 și 104 din hotărârea atacată, consacrate acestui aspect, considerăm că aceasta trebuie înțeleasă în esență ca având ca obiect numai aplicarea unor norme de drept privat în cazul contractelor personalului internațional fără o justificare suficientă, din moment ce domnul Jenkinson invoca beneficiul normelor RAA sau al unui statut echivalent [91].

78. Astfel, într-un litigiu de drept al muncii, identificarea angajatorului și calificarea normelor care reglementează situația juridică în cauză trebuie să preceadă stabilirea dreptului aplicabil [92].

79. Problema identificării angajatorului a fost soluționată de Curte în Hotărârea Eulex Kosovo. Curtea a fost sesizată cu o cerere de decizie preliminară [93] formulată de tribunal du travail francophone de Bruxelles (Tribunalul pentru Litigii de Muncă Francofon din Bruxelles, Belgia) [94] în cadrul unui litigiu privind dreptul muncii între 45 de membri sau foști membri ai personalului civil internațional al Eulex Kosovo, pe de o parte, și șeful misiunii, pe de altă parte, în special în legătură cu modificarea condițiilor lor de muncă și, în cazul unora dintre aceștia, cu nereînnoirea contractelor lor de muncă [95]. Acest personal fusese recrutat pe bază de CDD-uri, identice cu cele încheiate cu domnul Jenkinson în special în ceea ce privește alegerea instanțelor competente [96]. Întrebarea preliminară privea identificarea entității responsabile de executarea misiunii Eulex Kosovo înainte de 12 iunie 2014 și, prin urmare, a entității care are calitatea de pârâtă în litigiul principal [97].

89 A se vedea în plus punctul 40 din prezentele concluzii.

90 Observăm că acest argument a fost susținut de asemenea cu titlu principal de EUCAP Somalia, în calitate de angajator în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 13 iulie 2022, JC/EUCAP Somalia (T-165/20, EU:T:2022:453, punctul 34), înainte ca părțile să convină cu privire la aplicabilitatea dreptului belgian (punctele 35 și 43).

91 A se vedea în acest sens punctele 217 și 236 din hotărârea atacată. A se vedea de asemenea nota de subsol 80 din prezentele concluzii.

92 A se vedea în această privință Ordonanța din 30 septembrie 2014, Bitiqi și alții/Comisia și alții (T-410/13, nepublicată, EU:T:2014:871, punctul 27), și Hotărârea din 25 iunie 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, punctul 37).

93 La punctul 36 din această hotărâre, Curtea a considerat că, „prin întrebarea sa, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 8 alineatele (3) și (5), articolul 9 alineatul (3) și articolul 10 alineatul (3) din Acțiunea comună 2008/124, precum și articolul 16 alineatul (5) din Acțiunea comună 2008/124, cu modificările ulterioare, *trebuie interpretate în sensul că acestea îl desemnează* pe șeful misiunii, care acționează în nume propriu și pe cont propriu, și/sau Comisia, SEAE, Consiliul sau orice altă entitate *drept angajator al personalului* Eulex Kosovo *pentru perioada anterioară datei de 12 iunie 2014*”. Sublinierea noastră.

94 După cunoștințele noastre, nicio hotărâre nu a fost încă pronunțată pe fond.

95 A se vedea Hotărârea Eulex Kosovo (punctele 2 și 16).

96 A se vedea Hotărârea Eulex Kosovo (punctul 14).

97 A se vedea Hotărârea Eulex Kosovo (punctul 34).

80. Curtea a reținut, pe de o parte, că din capacitatea juridică conferită Eulex Kosovo prin articolul 15a din Acțiunea comună 2008/124 [98] rezultă că această entitate a fost învestită, chiar înainte de 15 iunie 2014, cu responsabilitatea executării misiunii care i-a fost încredințată [99] și, pe de altă parte, că articolul 16 alineatul (5) din această acțiune comună trebuie interpretat în sensul că a subrogat Eulex Kosovo în drepturile și obligațiile persoanei sau ale persoanelor responsabile anterior de executarea misiunii [100].

81. Curtea a declarat că „articolul 16 alineatul (5) din Acțiunea comună 2008/124 […] trebuie interpretat în sensul că desemnează, începând cu 15 iunie 2014, Eulex Kosovo drept responsabil și, în consecință, drept pârât în orice acțiune referitoare la consecințele executării misiunii care i-a fost încredințată, indiferent dacă faptele care stau la baza unei astfel de acțiuni au avut loc înainte de 12 iunie 2014, data intrării în vigoare a Deciziei 2014/349” [101].

82. Cu privire la problema calificării normelor care reglementează situația juridică în cauză în care personalul internațional este legat de Eulex Kosovo, în vederea definirii dreptului aplicabil, trebuie amintit mai întâi că drepturile și obligațiile personalului internațional al Eulex Kosovo sunt definite prin contract în temeiul articolului 10 alineatul (3) din Acțiunea comună 2008/124 [102]. Constatarea Tribunalului de la punctul 116 din hotărârea atacată [103] nu are incidență asupra contextului în care se înscrie în speță raportul juridic în litigiu. Acesta nu este de ordin statutar [104]. În continuare, Curtea a constatat că Statutul funcționarilor Uniunii Europene și RAA „nu constituie o reglementare exhaustivă de natură să interzică angajarea unor persoane în afara cadrului normativ astfel stabilit” [105]. În sfârșit, domnul Jenkinson exercita funcții tehnice [106].

83. Din moment ce Tribunalul era sesizat în temeiul unei clauze compromisorii care figurează, în conformitate cu articolul 272 TFUE, într-un contract care nu conține nicio precizare cu privire la dreptul material [107] sau la un regim imperativ [108] aplicabil, Tribunalul a decis, în mod întemeiat,

98 A se vedea nota de subsol 14 din prezentele concluzii.

99 A se vedea Hotărârea Eulex Kosovo (punctul 44).

100 A se vedea Hotărârea Eulex Kosovo (punctele 41 și 45).

101 Hotărârea Eulex Kosovo (punctul 47).

102 A se vedea nota de subsol 14 din prezentele concluzii. A se vedea de asemenea temeiurile raportului contractual dintre părțile contractante precizate la punctul 227 din hotărârea atacată. A se vedea și Hotărârea din 25 iunie 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, punctul 37).

103 Potrivit acestui punct, „articolul 1.1 din primele nouă CDD-uri prevedea că, prin semnarea contractului de muncă, angajatul recunoștea și accepta dispozițiile și principiile care figurau în contractele menționate, în anexele lor, în procedurile operaționale normalizate și în codul de conduită al Misiunii Eulex Kosovo. În temeiul articolului 23 din primele nouă CDD-uri, se făcea trimitere la Comunicarea C(2009) 9502 și se preciza că ea făcea parte integrantă din contractele menționate”.

104 A se vedea în acest sens Ordonanța din 30 septembrie 2014, Bitiqi și alții/Comisia și alții (T-410/13, nepublicată, EU:T:2014:871, punctul 27), precum și Hotărârea din 25 iunie 2020, SC/Eulex Kosovo (C-730/18 P, EU:C:2020:505, punctele 5, 37, 38 și 39).

105 Hotărârea din 6 decembrie 1989, Mulfinger și alții/Comisia (C-249/87, EU:C:1989:614, punctul 10 și jurisprudența citată).

106 A se vedea nota de subsol 16 din prezentele concluzii. Trebuie să se sublinieze că, în conformitate cu articolul 9 alineatul (3) din Acțiunea comună 2008/124, personalul internațional este recrutat pe bază de contract, în funcție de nevoile misiunii, spre deosebire de personalul detașat, care alcătuiește în mare parte misiunea Eulex Kosovo [a se vedea alineatul (2) al acestui articol].

107 A se vedea, cu titlu de exemplu de desemnare a legii aplicabile în contracte în afara unui raport de muncă, Hotărârea din 7 decembrie 1976, Pellegrini/Comisia și Flexon-Italia (23/76, EU:C:1976:174, p. 1870, punctul 8), precum și Hotărârea din 18 decembrie 1986, Comisia/Zoubek (426/85, EU:C:1986:501, punctul 4), și Hotărârea din 4 mai 2017, Meta Group/Comisia (T-744/14, nepublicată, EU:T:2017:304, punctul 64), citate de Tribunal la punctul 99 din hotărârea atacată. Ultima hotărâre citată a făcut obiectul unui recurs care a fost respins prin Hotărârea din 14 martie 2019, Meta Group/Comisia (C-428/17 P, nepublicată, EU:C:2019:201).

108 A se vedea în special Hotărârea din 19 februarie 2016, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Comisia (T-53/14, nepublicată, EU:T:2016:88, punctul 41), și Hotărârea din 9 decembrie 2020, Adraces/Comisia (T-714/18, nepublicată, EU:T:2020:591, punctul 36). A se vedea de asemenea Borchardt, K.-D., „Art. 272 AEUV I. Begründung der Zuständigkeit durch Schiedsklausel”, în Lenz, C., O., și Borchardt, K.-D., *EU-Verträge Kommentar*, ediția a șasea, Bundesanzeiger Verlag, Köln, 2013, în special punctul 12.

ținând seama de contextul litigiului și de obiectul său, că acesta trebuie soluționat pe baza dreptului material național aplicabil [109], care trebuia stabilit în conformitate cu normele dreptului muncii [110] care reglementează contractele de drept privat.

84. În aceste condiții, Tribunalul a făcut trimitere, la punctul 103 din hotărârea atacată, în mod întemeiat, la normele de drept internațional privat [111] și în special la Regulamentul Roma I aplicabil în materie contractuală [112].

85. Astfel, pentru contractele încheiate începând cu 17 decembrie 2009, Regulamentul Roma I stabilește normele în vederea determinării legii naționale aplicabile obligațiilor contractuale în materie civilă și comercială [113] într-o situație internațională [114]. Articolul 8 din acest regulament prevede norme specifice aplicabile contractelor individuale de muncă, diferite după cum părțile au ales legea aplicabilă contractului lor sau nu.

86. În consecință, propunem Curții să statueze că motivarea care figurează la punctele 92, 99, 102, 103 și 108 din hotărârea atacată permite să se înțeleagă motivele pentru care Tribunalul, după ce a reținut că niciun drept autonom nu este aplicabil [115] litigiului cu care era sesizat în materie de dreptul muncii privind CDD-urile încheiate de domnul Jenkinson cu Eulex Kosovo, a

109 A se vedea punctele 99 și 100 din hotărârea atacată, acesta din urmă referindu-se la dreptul Uniunii. În plus, dacă părțile decid în contractul lor, prin intermediul unei clauze compromisorii, să atribuie instanței Uniunii competența de a judeca litigiile aferente acestui contract, instanța menționată va fi competentă, independent de dreptul aplicabil prevăzut în respectivul contract, să examineze eventuale încălcări ale Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și ale principiilor generale ale dreptului Uniunii [a se vedea Hotărârea din 16 iulie 2020, Inclusion Alliance for Europe/Comisia (C-378/16 P, EU:C:2020:575, punctul 81). Pentru aceste motive, considerăm, pe de altă parte, că al doilea aspect al celui de al treilea motiv, care vizează punctele 99-101 din hotărârea atacată, este nefondat.

110 A se vedea punctul 102 din hotărârea atacată.

111 A se vedea cu titlu de exemplu normele de drept aplicabile în materie de competență, Hotărârea din 18 decembrie 1986, Comisia/Zoubek (426/85, EU:C:1986:501, punctul 11). A se vedea cu privire la acest principiu Cremer, W., „AEUV Art. 272 (ex-Art. 238 EGV) [Zuständigkeit auf Grund einer Schiedsklausel]”, în Calliess, C., și Ruffert, M., *EUV/AEUV*, ediția a șasea, C. H. Beck, München, 2022, în special punctele 7-9, mai ales punctul 9, nota de subsol 18, și Borchardt, K.-D., *op. cit.*, punctul 12.

112 A se vedea, cu privire la *utilizarea* Regulamentului Roma I, Hotărârea din 18 februarie 2016, Calberson GE/Comisia (T-164/14, EU:T:2016:85, punctul 25). În cauzele în care s-au pronunțat hotărârile la care face trimitere acest punct, părțile aleseseră dreptul german [a se vedea Hotărârea din 11 octombrie 2001, Comisia/Oder-Plan Architektur și alții (C-77/99, EU:C:2001:531, punctul 4), precum și Hotărârea din 17 martie 2005, Comisia/AMI Semiconductor Belgium și alții (C-294/02, EU:C:2005:172, punctul 3). În schimb, pentru a statua cu privire la admisibilitatea cererii, Curtea s-a pronunțat, la punctul 28 din prima hotărâre și la punctul 60 din a doua hotărâre, pe baza unei legături care desemnează legea aplicabilă general admisă în dreptul internațional privat]. Se face de asemenea trimitere la această Hotărâre din 18 februarie 2016, Calberson GE/Comisia (T-164/14, EU:T:2016:85), în Hotărârea din 13 iulie 2022, JC/EUCAP Somalia (T-165/20, EU:T:2022:453, punctul 40), și în Hotărârea din 13 iulie 2022, JF/EUCAP Somalia (T-194/20, EU:T:2022:454, punctul 55). A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Szpunar prezentate în cauza Jenkinson/Consiliul și alții (C-43/17 P, EU:C:2018:231, nota de subsol 18, care fac trimitere la Kohler, C., „La Cour de justice des Communautés européennes et le droit international privé”, *Droit international privé: travaux du Comité français de droit international privé*, al 12-lea an, 1993-1995, Éditions A. Pedone, Paris, 1996, p. 71-95). A se vedea p. 77-79 din acest articol și în special p. 78, ultimul alineat, precizări cu privire la articolul 6 din Convenția privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale, deschisă spre semnare la Roma la 19 iunie 1980 (JO 1980, L 266, p. 1, Ediție specială, JO 2007, L 347, p. 3, denumită în continuare „Convenția de la Roma”), ale cărui dispoziții privind legea aplicabilă contractelor de muncă au fost preluate în esență la articolul 8 din Regulamentul Roma I. A se vedea în plus Lenaerts, K., Maselis, I., și Gutman, K., „Jurisdiction of the Union Courts to give judgement Pursuant to an Arbitration Clause or a Special Agreement”, *EU Procedural Law*, Oxford University Press, Oxford, 2014, p. 686-699, în special p. 695.

113 Această noțiune autonomă este interpretată de Curte în sensul că exclude litigiile dintre o autoritate publică și o persoană de drept privat în măsura în care această autoritate acționează în exercitarea puterii publice, în ceea ce privește domeniul de aplicare al dispozițiilor referitoare la stabilirea competenței instanțelor din statele membre, prevăzut la articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1). A se vedea Hotărârea din 25 martie 2021, Obala i lučice (C-307/19, EU:C:2021:236, punctele 62-64). După cunoștințele noastre, Curtea nu a trebuit să se pronunțe cu privire la interpretarea acestei noțiuni în cadrul aplicării Regulamentului Roma I. A se vedea, pentru o evocare a problematicii, Gaudemet-Tallon, H., „Convention de Rome du 19 juin 1980 et règlement “Rome I” du 17 juin 2008. – Champ d’application. – Clauses générales” *JurisClasseur Europe Traité*, LexisNexis, Paris, 1 martie 2020, fascicula 3200, punctul 43.

114 A se vedea Gaudemet-Tallon, H., *op. cit.*, punctele 46 și 47. În plus, potrivit articolului 2 din Regulamentul Roma I, „[l]egea desemnată de prezentul regulament se aplică indiferent dacă este sau nu legea unui stat membru”.

115 A se vedea punctul 75 din prezentele concluzii.

apreciat că acest litigiu este supus unor norme de drept privat. Prin urmare, el a făcut trimitere în mod întemeiat la articolul 8 din Regulamentul Roma I și, în special în cazul lipsei unei prevederi contractuale, la alineatele (2)-(4) ale acestuia [116].

87. Prin urmare, considerăm că primul aspect al celui de al treilea motiv este nefondat.

D. Cu privire la al treilea aspect al celui de al treilea motiv

1. Argumentele părților

88. Prin intermediul celui de al treilea aspect al celui de al treilea motiv, domnul Jenkinson reproșează Tribunalului că a stabilit în mod eronat legea aplicabilă raportului contractual.

89. Cu titlu introductiv, pe de o parte, acesta amintește că aplicarea Regulamentului Roma I ar fi „ilustrarea lipsei totale de previzibilitate și de securitate juridică a cadrului de angajare […] [a] agenților contractuali internaționali care lucrează în cadrul misiunilor create de Uniune”.

90. Pe de altă parte, el arată că Tribunalul nu ar fi ținut seama de faptul că Eulex Kosovo avea de asemenea un sediu situat la Bruxelles (Belgia) atunci când a decis să excludă aplicarea articolului 8 alineatele (2) și (3) din Regulamentul Roma I.

91. În plus, la punctul 111 din hotărârea atacată, Tribunalul a decis, fără o motivare specială și în mod eronat, să își înceapă analiza cu primele nouă contracte încheiate cu șeful misiunii Eulex Kosovo [117].

92. În ceea ce privește determinarea dreptului aplicabil ultimelor două CDD-uri, domnul Jenkinson reproșează Tribunalului că, la punctul 126 din hotărârea atacată, nu a luat în considerare faptul că aceste contracte nu menționau condițiile de angajare și nici drepturile și obligațiile personalului internațional. La acest punct, Tribunalul s-ar fi pronunțat, în mod vădit eronat, cu privire la voința părților, precum și cu privire la caracterul informat și complet al consimțământului său. El nu ar fi avut niciodată în vedere să supună dreptului irlandez raportul lor contractual, cu atât mai mult cu cât Eulex Kosovo a invocat aplicarea unui „drept *sui generis*”. Domnul Jenkinson arată de asemenea că Tribunalul nu a luat în considerare voința părților de a elimina, în ultimele contracte, trimiterea la Comunicarea C(2009) 9502 pentru a modifica legea aplicabilă. Decizia Tribunalului, de la punctul 130 din hotărârea atacată, întemeiată pe existența unor legături mai strânse cu dreptul irlandez ar fi eronată, întrucât Tribunalul și-ar fi limitat aprecierea la Eulex Kosovo, fără să fi analizat în prealabil potențiala calitate de coangajator a instituțiilor Uniunii. În plus, Tribunalul nu ar fi analizat nici ansamblul cadrului juridic de angajare a personalului contractual al misiunilor, nici legăturile funcționale ale misiunii Eulex Kosovo cu Bruxelles, precum și cu instituțiile care reglementează activitatea sa. Domnul Jenkinson reproșează astfel Tribunalului că nu a explicat motivul pentru care a decis să înlăture aplicarea dreptului belgian și că nu și-a motivat decizia în raport cu jurisprudența europeană.

116 A se vedea punctele 103-106 din hotărârea atacată.

117 El se referă, în această privință, la Concluziile avocatului general Szpunar prezentate în cauza Jenkinson/Consiliul și alții (C-43/17 P, EU:C:2018:231, punctul 49) pentru a justifica analiza ultimelor două contracte încheiate în cadrul misiunii Eulex Kosovo.

93. În ceea ce privește determinarea dreptului aplicabil primelor nouă CDD-uri, domnul Jenkinson critică decizia Tribunalului, de la punctul 113 din hotărârea atacată, de a considera că Comunicarea C(2009) 9502 îi era opozabilă. Tribunalul nu ar fi respectat jurisprudența referitoare la opozabilitatea mențiunilor contractuale față de părțile defavorizate dintr-un contract, precum și dreptul Uniunii privind validitatea condițiilor generale stabilite unilateral de o întreprindere „considerate «contract de adeziune»” [118].

94. În plus, analiza concretă a acestei comunicări de la punctele 116-119 din hotărârea atacată ar fi fost efectuată fără a se lua în considerare noțiunea de viciu al consimțământului care trebuie apreciată în conformitate cu legea aplicabilă contractului în conformitate cu articolele 10, 11 și 12 din Regulamentul Roma I. Domnul Jenkinson reproșează Tribunalului că, la punctul 112 din hotărârea atacată, a extrapolat în mod eronat intenția sa în cadrul desemnării locului de origine.

95. În sfârșit, invocând omisiunea de pronunțare, domnul Jenkinson arată că Tribunalul nu ar fi aplicat criteriul prevăzut la articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul Roma I pentru a verifica dacă părțile nu au renunțat la respectarea dispozițiilor mai favorabile sau de ordine publică prevăzute de dreptul belgian, în lipsa unui cadru similar RAA. De asemenea, Tribunalul ar fi trebuit să aplice dispozițiile legii forului care includ principii identificate drept „norme de aplicare imediată” în sensul articolului 9 din acest regulament. Prin excluderea aplicării „principiilor de drept european”, Tribunalul ar fi încălcat domeniul de aplicare al regulamentului menționat.

96. Consiliul apreciază, mai întâi, că aplicarea Regulamentului Roma I de către Tribunal este consecința competenței acestuia în temeiul clauzei compromisorii care îi impune să soluționeze litigiul pe baza dreptului aplicabil contractului. Acesta consideră că ordinea de examinare a CDD-urilor nu are nicio influență asupra rezultatului analizei Tribunalului. În continuare, el arată că obiectul examinării Tribunalului de la punctele 126-128 din hotărârea atacată era de a stabili dacă părțile desemnaseră dreptul muncii aplicabil, iar nu o încălcare a normelor care reglementează contractele. În plus, el consideră că, în cadrul analizei primului capăt de cerere, Tribunalul nu putea decât să se întemeieze pe contractele încheiate efectiv de părți între ele, iar nu cu alți angajatori ipotetici. Pe de altă parte, el precizează că motivele referitoare la aplicarea dreptului irlandez, inclusiv cel privind opozabilitatea Comunicării C(2009) 9502, în lipsa unui consimțământ în cunoștință de cauză și valabil cu privire la consecințele sale, țin de aprecierea faptelor, care nu este supusă controlului Curții în cadrul recursului. În sfârșit, Consiliul subliniază că „principiile de drept european” nu se încadrează în categoriile de dispoziții menționate la articolul 8 alineatul (1) a doua teză și la articolul 9 din Regulamentul Roma I.

97. Comisia susține că trei argumente sunt inadmisibile: cel întemeiat pe nerespectarea jurisprudenței Curții, întrucât nu este susținut, precum și cele întemeiate pe existența unui sediu al misiunii Eulex Kosovo la Bruxelles și pe aplicabilitatea legii belgiene ca norme de aplicare imediată, pentru motivul că nu ar fi fost invocate în primă instanță.

98. Potrivit Comisiei, existența unui raport de muncă continuu cu Eulex Kosovo justifica luarea în considerare a voinței părților manifestată pe tot parcursul acestui raport. Prin urmare, nu ar putea fi criticată examinarea CDD-urilor în două etape și nu ar fi pertinentă nicio considerație în legătură cu analiza competenței Tribunalului.

[118] Domnul Jenkinson se referă la Hotărârea din 14 septembrie 2017, Nogueira și alții (C-168/16 și C-169/16, EU:C:2017:688).

99. În ceea ce privește determinarea dreptului aplicabil ultimelor două CDD-uri, din moment ce Tribunalul a stabilit existența unor legături mai strânse între aceste contracte și dreptul irlandez, argumentul întemeiat pe neluarea în considerare a omiterii trimiterii la Comunicarea C(2009) 9502 în aceste contracte ar fi inoperant.

100. Comisia subliniază că, în orice caz, într-un litigiu contractual, angajatorul nu ar putea fi decât cel vizat de contract, și anume Eulex Kosovo.

101. Ea consideră că Tribunalul nu trebuia să își motiveze în mod specific decizia cu privire la inaplicabilitatea dreptului belgian, aceasta decurgând în mod evident din decizia sa de a aplica dreptul irlandez.

102. În ceea ce privește determinarea dreptului aplicabil primelor nouă CDD-uri, Comisia arată că Tribunalul s-a pronunțat la punctele 194 și 195 din hotărârea atacată cu privire la critica referitoare la viciul de consimțământ invocată de domnul Jenkinson privind Comunicarea C(2009) 9502. În această privință, ca urmare a referirii reiterate la aceasta în nouă CDD-uri și a continuității raportului său de muncă până la ultimele două CDD-uri, domnul Jenkinson nu ar fi putut considera că dreptul irlandez nu era aplicabil acestui raport.

103. Critica întemeiată pe aplicarea normelor imperative de la care nu se poate deroga ar fi vădit nefondată, întrucât este invocat un „cadru similar RAA” care ar fi trebuit, potrivit recurentului, să fie adoptat în temeiul articolului 336 TFUE.

104. În plus, Comisia consideră că, din moment ce părțile au exprimat o alegere, Tribunalul nu trebuia să determine nici legea care s-ar fi aplicat contractului dacă s-ar presupune că părțile nu au ales să aplice legea irlandeză, nici dispozițiile de ordine publică aplicabile în lipsa unei alegeri. În ceea ce privește aplicarea dreptului Uniunii, ar fi vorba despre un argument vădit nefondat, întrucât litigiul trebuia soluționat în temeiul dreptului material național aplicabil, a cărui punere în aplicare include principiile dreptului Uniunii.

105. Eulex Kosovo susține că nu a avut niciodată în vedere aplicarea dreptului belgian și că sediul său se află în Priștina (Kosovo). Domnul Jenkinson nu explică motivul pentru care acest drept i-ar fi fost aplicabil, în condițiile în care, astfel cum a constatat Tribunalul, el are cetățenie irlandeză, are reședința în Irlanda și era informat cu privire la aplicarea dreptului irlandez prin trimitere în contractele sale la Comunicarea C(2009) 9502, care constituie expresia voinței comune a părților. De altfel, domnul Jenkinson s-a folosit de acest lucru atunci când a solicitat rambursarea cheltuielilor sale de călătorie către reședința sa din Irlanda. Eulex Kosovo arată că, la punctele 191-195 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat că domnul Jenkinson cunoștea perfect condițiile sale de angajare și că nu poate susține în mod întemeiat o lipsă de previzibilitate și de securitate juridică în raportul său contractual, având în vedere informațiile care i-au fost comunicate înaintea oricărei angajări.

106. În ceea ce privește ultimele două CDD-uri, Eulex Kosovo subliniază că Tribunalul s-a bazat în mod întemeiat pe un raport de muncă continuu și că domnul Jenkinson continuă să nege lipsa unor legături mai strânse cu Belgia în pofida cetățeniei sale, a locului de exercitare a funcțiilor sale și a locului său de angajare.

107. În ceea ce privește eventualele limite ale aplicării unui drept material național în completarea dreptului Uniunii, Eulex Kosovo arată că Hotărârea din 13 iulie 2022, JC/EUCAP Somalia [119], confirmă abordarea reținută de Tribunal potrivit căreia aplicarea dreptului național se justifică printre altele atunci când nu este posibilă soluționarea tuturor aspectelor litigiului pe baza contractului.

2. Apreciere

108. Domnul Jenkinson contestă elementele constatate de Tribunal pentru a decide că dreptul irlandez este aplicabil raportului său contractual cu Eulex Kosovo.

109. Această critică are trei limite. În primul rând, observăm că motivarea criticată se înscrie în continuarea deciziei Tribunalului de a limita examinarea raportului contractual la cele 11 CDD-uri încheiate în cadrul misiunii Eulex Kosovo [120], a constatării sale privind lipsa unei clauze în contract referitoare la recalificarea contractelor care să permită soluționarea litigiului [121], a deciziei sale de a se raporta la dreptul material național aplicabil contractului, care include normele de protecție din dreptul Uniunii [122], și a evocării faptului că, în lipsa unei precizări cu privire la acest drept, vor trebui să fie utilizate dispozițiile Regulamentului Roma I [123] pentru a putea statua cu privire la cererea de recalificare cu care era sesizat. Pentru motivele pe care le-am expus la punctele 71-86 din prezentele concluzii, referitoare la analiza primului aspect al celui de al treilea motiv, apreciem că orice critică întemeiată pe un pretins cadru de angajare european care trebuie aplicat este nefondată.

110. În al doilea rând, trebuie să se sublinieze că identificarea desemnării legii aplicabile în contracte se bazează pe considerații de fapt care nu sunt supuse controlului Curții, cu excepția cazului în care se invocă vreo denaturare, situație care nu se regăsește în speță. În consecință, considerăm că criticile privind trimiterea din primele nouă CDD-uri la Comunicarea C(2009) 9502 (punctul 112 din hotărârea atacată) și la opozabilitatea sa (punctul 113 din această hotărâre), precum și constatarea voinței comune a părților (punctul 115 din hotărârea menționată) trebuie respinse ca inoperante. Rezultă, așadar, din aceste constatări că domnul Jenkinson cunoștea perfect condițiile sale de angajare. Prin urmare, acesta nu poate susține în mod întemeiat lipsa de previzibilitate și de securitate juridică în raportul său contractual. Pe de altă parte, la punctele 120-124 din hotărârea atacată, care nu au fost criticate în recurs, Tribunalul a evidențiat elementele factuale proprii situației reclamantului, din care a dedus, în temeiul dispozițiilor punctului 4a din Comunicarea C(2009) 9502, că dreptul irlandez era aplicabil.

119 T-165/20, EU:T:2022:453, punctele 37 și 38.

120 A se vedea punctul 83 din hotărârea atacată.

121 A se vedea punctele 108-111 din hotărârea atacată. A se vedea în acest sens Hotărârea din 26 noiembrie 1985, Comisia/CO.DE.MI. (318/81, EU:C:1985:467, punctele 21 și 23), în care Curtea a statuat că „stipulațiile contractuale în cuprinsul cărora este exprimată voința comună a părților trebuie să prevaleze în fața oricărui alt criteriu care poate fi aplicat numai în cazul în care în contract nu se prevede nimic în această privință” și că, pentru examinarea pe fond a litigiului, „este necesar, în primul rând, să se facă referire la stipulațiile contractuale relevante”. A se vedea în același sens Hotărârea din 13 iulie 2022, JC/EUCAP Somalia (T-165/20, EU:T:2022:453, punctele 37 și 45). A se vedea de asemenea Hotărârea din 12 aprilie 2018, PY/EUCAP Sahel Niger (T-763/16, EU:T:2018:181, punctul 66), și Hotărârea din 13 iulie 2022, JF/EUCAP Somalia (T-194/20, EU:T:2022:454, punctul 59), în cazul trimiterii în contract la un cod de conduită sau la proceduri operaționale standard ale căror dispoziții pot fi suficiente. A se vedea de asemenea Lenaerts, K., Maselis, I., și Gutman, K., *op. cit.*, p. 696 și 697, punctele 19.17 și 19.19.

122 A se vedea punctele 92-101 din hotărârea atacată.

123 A se vedea punctele 105 și 106 din hotărârea atacată.

111. De asemenea, în ceea ce privește ultimele două CDD-uri încheiate de domnul Jenkinson, nu se invocă nicio denaturare în ceea ce privește constatările Tribunalului potrivit cărora părțile nu au ales legea aplicabilă în aceste contracte [124]. În aceste condiții, Tribunalul a căutat în mod întemeiat criteriile definite la articolul 8 alineatele (2)-(4) din Regulamentul Roma I potrivit cărora poate fi determinată legea aplicabilă [125]. În ceea ce privește criteriul de legătură prevăzut la alineatul (2) al acestui articol, și anume locul de executare a contractului de muncă, Tribunalul l-a examinat în mod întemeiat cu prioritate [126], din moment ce acest criteriu răspunde exigenței generale de previzibilitate a legii și, prin urmare, de securitate juridică în raporturile contractuale [127]. Acest lucru conduce, în plus, la respingerea criticii domnului Jenkinson privind Regulamentul Roma I în raport cu aceste cerințe.

112. În al treilea rând, aplicabilitatea dreptului kosovar, înlăturată de Tribunal, nu poate fi criticată de domnul Jenkinson în măsura în care este conformă cu analiza sa [128]. Același lucru este valabil și în ceea ce privește aplicarea criteriului prevăzut la articolul 8 alineatul (4) din Regulamentul Roma I, și anume cel privind legăturile mai strânse cu un alt stat membru. Astfel, constatările Tribunalului referitoare la continuitatea încadrării în muncă pe durata celor 11 CDD-uri se întemeiază în special pe precizările aduse de domnul Jenkinson cu privire la sarcinile sale [129], precum și pe luarea în considerare a vechimii sale cumulate în cursul celor 11 CDD-uri și a legăturii sale cu regimurile de securitate socială, de pensii și fiscal care sunt legate de executarea contractelor sale [130].

113. În aceste condiții, considerăm că, în esență, domnul Jenkinson solicită Curții să își exercite controlul asupra condițiilor de aplicare a articolului 8 alineatul (4) din Regulamentul Roma I, precum și asupra criteriilor susceptibile să caracterizeze existența unor legături strânse în sensul acestei dispoziții.

114. *Primo*, în ceea ce privește condițiile de punere în aplicare a acestui articol 8 alineatul (4), care presupun existența unor circumstanțe care permit înlăturarea legii determinate potrivit alineatelor (2) și (3) ale acestui articol, considerăm că ele pot fi interpretate, în conformitate cu obiectivul acestei dispoziții de protecție a lucrătorului [131], în sensul că acoperă și cazul în care nicio dispoziție legală prevăzută de legea care reglementează contractul de muncă nu poate fi aplicată în litigiu. Prin urmare, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a căutat țara cu care CDD-urile aveau legături mai strânse.

124 A se vedea punctul 127 din hotărârea atacată.

125 A se vedea punctul 128 din hotărârea atacată.

126 A se vedea Hotărârea din 12 septembrie 2013, Schlecker (C-64/12, denumită în continuare „Hotărârea Schlecker”, EU:C:2013:551, punctele 32 și 39), referitoare la articolul 6 din Convenția de la Roma (a se vedea nota de subsol 112 *in fine* din prezentele concluzii). La punctul 38 din Hotărârea Schlecker, Curtea a arătat că interpretarea sa privind criteriile de legătură din această convenție este în concordanță cu textul normelor de conflict referitoare la contractele de muncă, introdus prin Regulamentul Roma I, care nu era însă aplicabil *ratione temporis* în această cauză. În plus, cu privire la caracterul subsidiar al criteriului locului de angajare, a se vedea prin analogie Hotărârea din 15 decembrie 2011, Voogsgeerd (C-384/10, EU:C:2011:842, punctul 47). Prin urmare, argumentul domnului Jenkinson în această privință este nefondat.

127 A se vedea Hotărârea Schlecker (punctul 35).

128 A se vedea punctul 129 din hotărârea atacată.

129 A se vedea punctele 132 și 133 din hotărârea atacată.

130 A se vedea punctul 138 din hotărârea atacată.

131 A se vedea în acest sens articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul Roma I, precum și Hotărârea Schlecker (punctele 33-36).

115. *Secundo*, în ceea ce privește acest criteriu de legătură ales de legiuitorul Uniunii, el trebuie interpretat în sensul că exprimă voința de a privilegia un criteriu de proximitate mai degrabă decât identificarea legii celei mai avantajoase pentru salariat [132]. Prin urmare, argumentele domnului Jenkinson care se întemeiază pe obligația de a aplica o lege care i-ar fi mai favorabilă sunt nefondate.

116. În ceea ce privește, mai precis, metoda de apreciere a existenței unor legături mai strânse cu o țară, Curtea a statuat că instanța trebuie să facă o apreciere globală a tuturor elementelor obiective ce caracterizează raportul de muncă și să aprecieze care este sau care sunt, în opinia sa, cele mai semnificative. Numărul lor nu are relevanță [133].

117. Curtea a precizat că, „[p]rintre elementele semnificative de legătură trebuie, în schimb, să fie luate în considerare în special țara unde salariatul își achită impozitele și taxele aferente venitului obținut din activitatea sa, precum și țara unde acesta este afiliat la sistemul de securitate socială și la diversele regimuri de pensie, de asigurări de sănătate și de invaliditate. Pe de altă parte, instanța națională trebuie de asemenea să țină cont de ansamblul împrejurărilor cauzei, cum ar fi, printre altele, elementele legate de stabilirea salariului sau a celorlalte condiții de muncă” [134].

118. Astfel, din jurisprudența Curții rezultă că Tribunalul nu a săvârșit în mod vădit o eroare în alegerea elementelor de legătură pe care le examinează la punctele 131-135 din hotărârea atacată și prin luarea în considerare a întregului raport de muncă la punctele 136-139 din această hotărâre [135].

119. Pe de altă parte, argumentele recurentului întemeiate pe fiecare dintre articolele 9, 10, 11 și 12 din Regulamentul Roma I presupun, pentru a putea fi examinate, ca acestea să fie susținute atât în drept, cât și în fapt, în sprijinul criticii chestiunilor vizate de al treilea aspect al celui de al treilea motiv [136], situație care în mod vădit nu se regăsește în speță.

120. Prin urmare, propunem Curții să statueze că, printr-o decizie motivată pe baza constatărilor sale, Tribunalul a putut să decidă, la punctul 139 din hotărârea atacată, că este aplicabil dreptul irlandez, fără a trebui să răspundă, așadar, în mod detaliat la argumentele reclamantului cu privire la aplicabilitatea dreptului belgian de care s-a prevalat inițial [137].

121. În consecință, considerăm că al treilea aspect al celui de al treilea motiv este nefondat.

132 A se vedea în această privință Hotărârea Schlecker (punctul 34).

133 A se vedea Hotărârea Schlecker (punctul 40).

134 Hotărârea Schlecker (punctul 41).

135 A se vedea, cu titlu de exemplu recent al aplicării articolului 8 alineatul (4) din Regulamentul Roma I, Hotărârea din 13 iulie 2022, JC/EUCAP Somalia (T-165/20, EU:T:2022:453, punctul 44).

136 Tribunalul a examinat argumentele reclamantului referitoare la validitatea consimțământului său la punctele 193-195 din hotărârea atacată.

137 A se vedea Hotărârea din 16 noiembrie 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Comisia (C-250/16 P, EU:C:2017:871, punctul 56).

E. Cu privire la al patrulea aspect al celui de al treilea motiv

1. Argumentele părților

122. Prin intermediul celui de al patrulea aspect al celui de al treilea motiv, domnul Jenkinson reproșează Tribunalului că a denaturat dreptul irlandez, precum și că a săvârșit o eroare vădită de interpretare și de aplicare a articolului 9 din Legea din 2003 pentru a justifica utilizarea de CDD-uri succesive.

123. În primul rând, domnul Jenkinson invocă o eroare săvârșită de Tribunal cu ocazia examinării efectuate la punctul 153 din hotărârea atacată pentru motivul că Tribunalul nu a luat în considerare, în analiza cererilor formulate în cadrul primului capăt de cerere, toate CDD-urile din cadrul celor trei misiuni în aplicarea noțiunii de „angajatori asociați”. Or, aceasta ar fi esențială în dreptul irlandez.

124. În al doilea rând, în ceea ce privește alegerea tipului de contract, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept, la punctul 151 din hotărârea atacată, pentru motivul că numai Consiliul ar avea competența de a stabili condițiile de angajare, iar Comunicarea C(2009) 9502 ar impune tipul de contract în funcție de tipul de funcții vizate.

125. În al treilea rând, în ceea ce privește analiza obiectivului legitim urmărit de misiunea Eulex Kosovo care justifică succesiunea de CDD-uri, domnul Jenkinson apreciază că Tribunalul nu ar fi trebuit, la punctele 152, 154 și 155 din hotărârea atacată, să aplice jurisprudența europeană, ci jurisprudența irlandeză. În această privință, domnul Jenkinson apreciază că jurisprudența citată de Eulex Kosovo [138] nu este relevantă în măsura în care privește o persoană „angajată de aceeași organizație pentru o serie de posturi diferite”, în condițiile în care el a ocupat întotdeauna același post în cadrul a 21 de CDD-uri. Tribunalul ar fi limitat astfel protecția conferită lucrătorului de dreptul irlandez.

126. În această privință, *primo*, potrivit domnului Jenkinson, la punctul 156 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi limitat în mod eronat și fără o motivare analiza motivelor obiective care justifică recurgerea la CDD-uri succesive la cel privind „dimensiunea temporară a misiunii”. Această analiză ar fi vădit contrară jurisprudenței irlandeze pe care a invocat-o. După ce a amintit că, în dreptul irlandez, motivele obiective care justifică utilizarea de CDD-uri succesive sunt de strictă interpretare, domnul Jenkinson critică succesiv fiecare dintre criteriile reținute de Tribunal la punctele 157-175 din hotărârea atacată.

127. În ceea ce privește durata mandatelor [139], Tribunalul ar fi trebuit să țină seama mai degrabă de natura activității desfășurate de domnul Jenkinson, care răspundea unor nevoi fixe și permanente ale angajatorului, în loc să se refere, la punctele 177-180 din hotărârea atacată, la activitatea misiunii Eulex Kosovo sau la prioritatea angajării de personal detașat. În ceea ce privește perioadele bugetare, aprecierea care figurează la punctele 161 și 162 din această hotărâre, potrivit căreia limitarea temporală a bugetului acordat misiunii Eulex Kosovo justifica utilizarea de CDD-uri succesive, ar fi contrară jurisprudenței irlandeze. În ceea ce privește variația competențelor și sfera de acțiune a misiunii Eulex Kosovo, evidențiată la punctele 163-169 din hotărârea menționată, legalitatea cadrului de adaptare, în raport cu tratatele, nu poate justifica, în opinia domnului Jenkinson, limitarea la protecția de care beneficiază orice lucrător în

138 A se vedea nota de subsol 144 din prezentele concluzii.

139 A se vedea punctele 157-160 din hotărârea atacată.

conformitate cu dreptul irlandez. În ceea ce privește durata mandatelor șefilor misiunii Eulex Kosovo, domnul Jenkinson apreciază că Tribunalul a aplicat în mod eronat criteriul menționat la punctele 170-175 din aceeași hotărâre, din moment ce acesta ar oferi angajatorului un mijloc de a se dispensa de orice obligație. În ceea ce privește ultimul CDD, Tribunalul nu putea, la punctele 185 și 187 din hotărârea atacată, să constate că motivele încheierii sale erau aceleași cu cele aferente celorlalte CDD-uri, în condițiile în care Eulex Kosovo precizase că acest din urmă contract avea ca obiect coordonarea încetării CDD-urilor unor persoane diferite.

128. *Secundo*, Tribunalul ar fi omis să analizeze caracterul adecvat al recurgerii la CDD-uri în raport cu dreptul irlandez și ar fi respins în mod eronat, la punctele 181 și 184 din hotărârea atacată, propunerea de măsură alternativă prezentată de domnul Jenkinson. În acest fel, el ar fi răsturnat sarcina probei. La punctul 187, Tribunalul ar fi considerat că recurgerea la ultimul CDD era necesară și adecvată, denaturând dreptul irlandez.

129. În al patrulea rând, potrivit domnului Jenkinson, Tribunalul ar fi omis să se pronunțe întrucât nu a luat în considerare lipsa personalității juridice a Eulex Kosovo, precum și considerațiile referitoare la delegarea de competențe și de buget.

130. Cu titlu subsidiar, domnul Jenkinson invocă încălcarea principiului egalității de tratament și al unicității dreptului. El invocă necesitatea de a analiza noțiunea de „permanent și durabil” în raport cu dreptul irlandez și de a o interpreta în același mod precum legiuitorul Uniunii atunci când a adoptat RAA în temeiul articolului 336 TFUE. El se referă succesiv la Hotărârea din 4 iulie 2006, Adeneler și alții [140], și la Hotărârea din 11 iulie 1985, Maag/Comisia [141], precum și la Hotărârea din 15 aprilie 2008, Impact [142]. El critică decizia Tribunalului în măsura în care aceasta a „creat o interpretare mult mai largă a noțiunii de loc de muncă stabil și permanent” în sensul acordului-cadru decât cea pe care instituțiile europene au impus-o în cadrul RAA prin limitarea la două a numărului de reînnoiri ale CDD-urilor.

131. În ceea ce privește critica invocată în primul rând, Consiliul consideră că această critică este în contradicție cu primul capăt de cerere al reclamantului, astfel cum a fost amintit la punctul 38 prima liniuță din hotărârea atacată, care nu putea fi interpretat decât în sensul că vizează raportul contractual cu misiunea Eulex Kosovo. Eulex Kosovo și Comisia consideră că critica menționată constituie un argument nou și eronat având în vedere faptul că Eulex Kosovo este singurul angajator al domnului Jenkinson. În plus, acesta ar fi întemeiat pe o interpretare eronată a articolului 9 din Legea din 2003.

132. În ceea ce privește critica invocată în al doilea rând, Consiliul apreciază că această critică se suprapune cu cea invocată prin intermediul primului aspect al celui de al treilea motiv [143]. Comisia subliniază domeniul de aplicare al articolului 10 alineatul (3) din Acțiunea comună 2008/124 și amintește că Comunicarea C(2009) 9502 nu face decât să evoce categoriile de personal indicate la articolul 9 din această acțiune comună.

133. În ceea ce privește critica invocată în al treilea rând, Consiliul apreciază că aceasta se întemeiază pe premise eronate. Astfel, Tribunalul ar fi examinat în mod întemeiat, în mod foarte detaliat, noțiunea de „motive obiective” în lumina jurisprudenței Curții, dat fiind că Legea din 2003 transpune Directiva 1999/70 și că jurisprudența irlandeză se referă la situații de angajare

140 C-212/04, EU:C:2006:443, punctele 58-75.

141 43/84, EU:C:1985:328, punctele 16 și 18.

142 C-268/06, EU:C:2008:223, punctele 87, 111, 112 și 114.

143 A se vedea punctul 62 și urm. din prezentele concluzii.

într-un context național diferit de cel al unei misiuni. În orice caz, aceste jurisprudențe ar fi complementare. Comisia prezintă argumente similare în această privință, întemeiate de asemenea pe acordul-cadru, și subliniază caracterul special al unei misiuni de gestionare a crizelor. Eulex Kosovo consideră că ar trebui luate în considerare numai hotărârile High Court (Înalta Curte, Irlanda), care statuează în apel cu privire la chestiunile de drept ridicate de deciziile pronunțate de Labour Court (Tribunalul pentru Litigii de Muncă, Irlanda) [144]. Eulex Kosovo susține de asemenea că analiza faptelor efectuată de Tribunal la punctele 157-184 din hotărârea atacată este pertinentă și reflectă realitatea punerii în aplicare a mandatului său, precum și specificitatea poziției regionale de „IT officer” ocupate de reclamant, care nu era permanentă, ceea ce a justificat încheierea unui CDD. Eulex Kosovo arată de asemenea că recurentul critică, în mod eronat și fără elemente de probă, raționamentul urmat de Tribunal cu privire la legalitatea unei succesiuni de CDD-uri în circumstanțele speciale ale exercitării mandatului său.

134. În răspunsul său detaliat pe diferitele argumente ale domnului Jenkinson prin care critică aplicarea motivelor obiective în cazul situației sale juridice, Comisia arată că acestea sunt parțial inadmisibile, în măsura în care nu au fost prezentate în primă instanță, și, în orice caz, sunt nefondate având în vedere pertinența motivării hotărârii. În special, ea subliniază că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, trebuie să se ia în considerare nevoile angajatorului, iar nu „simpla” muncă a recurentului. În această privință, Tribunalul a subliniat în mod corect „contextul bugetar temporar” de care depinde încheierea contractelor, ceea ce invalidează comparația recurentului cu schema de personal a unei instituții care nu este supusă acelorași constrângeri financiare și operaționale. Legătura dintre durata CDD-urilor și cea a mandatului șefului misiunii supuse incertitudinii gestionării unei crize internaționale trebuia de asemenea să fie luată în considerare de Tribunal [145], fără însă ca recurentul să poată deduce de aici „o «stabilire» unilaterală de către angajator a unor motive obiective pentru a justifica încheierea unui nou CDD”.

135. În ceea ce privește critica invocată în al patrulea rând, Comisia invocă o excepție *obscuri libelli*. Presupunând că domnul Jenkinson se referă la răspunderea pentru execuția bugetară, delegată de Comisie șefului misiunii în temeiul articolului 8 alineatul (5) din Acțiunea comună 2008/124, această dispoziție ar fi fost abrogată prin articolul 1 din Decizia 2014/349. În plus, o astfel de critică ar fi inoperantă având în vedere decizia Curții privind răspunderea misiunii [146]. Consiliul consideră că nu ar fi îndeplinite condițiile privind omisiunea de pronunțare prevăzute la articolul 165 din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

136. În ceea ce privește argumentul subsidiar, Comisia arată că domnul Jenkinson nu precizează dispoziția din acordul-cadru sau din dreptul irlandez pe care se întemeiază critica sa și că jurisprudența citată în materia funcției publice europene nu poate servi drept referință în speță.

2. Apreciere

137. Prin intermediul celui de al patrulea aspect al celui de al treilea motiv, domnul Jenkinson critică punctele 151-188 din hotărârea atacată, referitoare la aplicarea dreptului irlandez în cazul cererii de recalificare a celor 11 CDD-uri într-un CDN.

144 Pentru acest motiv, hotărârile citate în anexele 5-8 la recurs ar trebui înlăturate. În schimb, Hotărârea Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda) din 31 martie 2022, Maurice Power/Health Service Executive (nr. 2021/94, punctul 20), disponibilă la următoarea adresă internet: https://www.courts.ie/ga/view/Judgments/431fa418-32b9-48a7-92af-a1a7617c5a4a/17951cac-4583-484d-b8b9-7852cbcf3272/2022_IESC_17.pdf/pdf, ar confirma analiza din hotărârea atacată.

145 În ceea ce privește importanța acestei incertitudini, Comisia face o comparație cu Hotărârea Eulex Kosovo.

146 Comisia se referă la Hotărârea Eulex Kosovo.

138. Partea menționată din hotărârea atacată urmează evocării, de la punctele 140-146 din aceasta, care nu au fost criticate prin recurs, a dispozițiilor dreptului Uniunii aplicabil, și anume Directiva 1999/70 și acordul-cadru, anexat la aceasta, precum și a celor ale legii din 2003 care transpune directiva respectivă. Prin urmare, acestea constituie dreptul material care reglementează contractele în litigiu, în versiunea aplicabilă litigiului, pe baza căruia Tribunalul, sesizat în cadrul unei clauze compromisorii în temeiul articolului 272 TFUE, trebuia să se pronunțe [147]. La punctul 150 din hotărârea atacată, care nu este criticat, Tribunalul a reținut conformitatea legii din 2003 cu acordul-cadru [148] și cu principiul general al interzicerii abuzului de drept a cărui punere în aplicare este asigurată de acesta [149].

139. Nu este contestată nici analiza Tribunalului, de la punctul 146 din hotărârea atacată, privind articolul 9 alineatul (4) din Legea 2003, potrivit căreia, în esență, motivul obiectiv care poate fi invocat de un angajator pentru a deroga de la obligațiile care decurg din alineatele (1)-(3) ale acestui articol [150] „trebuie să se întemeieze pe considerații externe angajatului și tratamentul mai puțin favorabil pe care CDD-ul îl implică pentru acesta din urmă trebuie să urmărească să atingă un obiectiv legitim al angajatorului, iar aceasta în mod adecvat și necesar”.

140. Argumentele domnului Jenkinson, amintite la punctele 147 și 148 din hotărârea atacată, care nu au fost criticate în recurs, erau următoarele:

– în conformitate cu jurisprudența irlandeză, întrucât angajarea sa de către misiunea Eulex Kosovo viza nevoi permanente și durabile, încheierea celor 11 CDD-uri era abuzivă;

– nu exista un motiv obiectiv, de ordin general și bugetar, susceptibil să justifice încheierea celor 11 CDD-uri. Misiunea Eulex Kosovo nu a fost limitată în mod sistematic la durata mandatului său, iar durata CDD-urilor în cauză nu se suprapunea cu durata acestui mandat și

– ar fi fost posibil ca raportul contractual să facă obiectul unei durate nedeterminate, întrucât organizarea procedurii decizionale de reînnoire a misiunilor permitea să se dea un preaviz în termenul aplicabil unui CDN.

141. În consecință, arătăm, sub rezerva că lectura punctului 151 din hotărârea atacată ar fi cea a domnului Jenkinson [151], că problema privind desemnarea autorității responsabile de alegerea modului de recrutare pe bază de CDD nu era în dezbaterea privind aplicarea dreptului irlandez. În plus, aceasta este inoperantă. Din moment ce litigiul are ca obiect recalificarea CDD-urilor într-un CDN, aprecierea Tribunalului trebuie să se limiteze la justificarea reînnoirii angajărilor succesive pe o durată limitată. Prin urmare, a doua critică [152] trebuie respinsă.

147 A se vedea punctul 83 din prezentele concluzii.

148 Curtea a fost deja sesizată cu privire la legea din 2003 în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 15 aprilie 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223), referitoare printre altele la clauza 4 punctul 1 și la clauza 5 din acordul-cadru. La punctul 50 din această hotărâre, Curtea a constatat că legea din 2003 „este legislația prin intermediul căreia Irlanda și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Directivei 1999/70”.

149 A se vedea punctul 140 din hotărârea atacată.

150 În esență, acest articol 9 prevede că unui angajat în temeiul a două sau mai multe CDD-uri succesive pe o perioadă neîntreruptă de patru ani nu i se poate impune un alt CDD, sub rezerva unor motive obiective care să justifice o astfel de reînnoire.

151 Astfel, deducem din interpretarea acestui punct 151 coroborat cu punctele 175 și 182 că Tribunalul a evocat alegerea duratei CDD-urilor de către șeful misiunii Eulex Kosovo și ulterior de către misiunea Eulex Kosovo, ceea ce este, în opinia noastră, un răspuns la argumentul susținut de domnul Jenkinson la punctul 11 din răspunsul său din 27 septembrie 2019. A se vedea punctul 19 din hotărârea atacată.

152 A se vedea punctul 124 din prezentele concluzii.

142. Celelalte critici trebuie de asemenea respinse pentru motivele deja prezentate. Astfel, prima critică [153] întemeiată pe noțiunea de „angajatori asociați” corespunde celei susținute în cadrul celui de al doilea motiv. În plus, în ceea ce privește capacitatea juridică a Eulex Kosovo, a patra critică [154] este neîntemeiată [155].

143. Prin intermediul celei de a treia critici [156], domnul Jenkinson reproșează Tribunalului că a examinat noțiunea de „motive obiective” numai în lumina jurisprudenței Curții. El apreciază de asemenea că, în raport cu dreptul irlandez, Tribunalul a reținut, pentru motive insuficiente, că recurgerea la CDD-uri succesive era justificată de dimensiunea temporară a misiunii Eulex Kosovo și, prin denaturarea conținutului ultimului CDD, că acesta fusese încheiat în condiții legate de desființarea postului său.

144. În esență, prima parte a criticii se referă la atribuțiile instanței. În opinia noastră, aceasta trebuie examinată independent de faptul că domnul Jenkinson nu se întemeiază pe decizii irlandeze supuse dezbaterilor care ar fi fost mai favorabile decât Hotărârea din 26 ianuarie 2012, Kücük [157], la care a făcut trimitere Tribunalul.

145. Astfel, în ceea ce privește punerea în aplicare a legii naționale aplicabile contractului în temeiul articolului 272 TFUE, considerăm, având în vedere limitele stabilite de articolul 58 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene [158], că trebuie aplicată și jurisprudența Curții potrivit căreia, în ceea ce privește analiza, în cadrul examinării unui recurs, a aprecierilor Tribunalului din perspectiva dreptului național, Curtea este competentă numai să verifice dacă a existat o denaturare a acestui drept. Aceasta trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile dosarului, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor [159]. Prin urmare, noile argumente și probe întemeiate pe dreptul pozitiv invocate în susținerea recursului sunt inadmisibile.

146. În această privință, arătăm că Tribunalul s-a pronunțat cu privire la dreptul național aplicabil după ce a solicitat reclamantului observații cu privire la legislația irlandeză pe care nu o invocase [160]. Prin urmare, el a reținut conformitatea acestui drept cu dreptul Uniunii, și anume cu Directiva 1999/70 și cu acordul-cadru [161], și a pus în aplicare normele din acesta care determină

153 A se vedea punctul 123 din prezentele concluzii.

154 A se vedea punctul 129 din prezentele concluzii.

155 A se vedea punctul 80 din prezentele concluzii.

156 A se vedea punctele 125-128 din prezentele concluzii.

157 C-586/10, EU:C:2012:39.

158 Primul paragraf al acestui articol prevede că „[r]ecursul înaintat Curții de Justiție se limitează la chestiuni de drept. Acesta poate fi întemeiat pe motive care privesc lipsa de competență a Tribunalului, neregularități ale procedurii în fața Tribunalului care aduc atingere intereselor recurentului, precum și încălcarea dreptului Uniunii de către Tribunal”. A se vedea, cu privire la acest temei, analiza avocatei generale Kokott din Concluziile prezentate în cauza Commune de Millau și SEMEA/Comisia (C-531/12 P, EU:C:2014:1946, punctele 75-79), în stadiul jurisprudenței de la 27 februarie 2014. A se vedea, pentru o expunere generală a problematicii în ceea ce privește întinderea controlului exercitat de Curte asupra analizei dreptului național efectuate de Tribunal, Prek, M., și Lefèvre, S., „The EU Courts as “National” Courts: National Law in the EU Judicial Process”, *Common Market Law Review*, vol. 54, nr. 2, Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn, 2017, p. 369-402, în special p. 396 și urm.

159 A se vedea în acest sens Hotărârea din 2 februarie 2023, Spania și alții/Comisia (C-649/20 P, C-658/20 P și C-662/20 P, EU:C:2023:60, punctele 65 și 66, precum și jurisprudența citată).

160 A se vedea, la punctul 19 din hotărârea atacată, evocarea răspunsului domnului Jenkinson din 27 septembrie 2019 cu privire la legislația irlandeză, care trebuie coroborat cu punctul 147 din hotărârea atacată, care nu a fost criticat. A se vedea de asemenea, cu privire la practica Tribunalului în materie, Prek, M., și Lefèvre, S., *op. cit.*, în special punctul 4.1, p. 388-390, precum și p. 394, comentariu referitor la articolul 76 litera (d) din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

161 A se vedea punctul 138 din prezentele concluzii.

metoda de examinare a motivelor obiective aplicabilă de orice instanță națională [162], considerând astfel că elementele referitoare la legea națională de care dispunea erau insuficiente pentru a-i permite să soluționeze litigiul [163].

147. În aceste condiții, tot în calitate de instanță a Uniunii [164], revine Tribunalului sarcina de a pune în aplicare acest drept național în conformitate cu dreptul Uniunii. În anumite situații, el trebuie chiar să înlăture aplicarea dispozițiilor naționale. Acest lucru este valabil atunci când obiectul litigiului este reglementat de un regulament [165] sau în cazul unui efect direct al unei dispoziții a dreptului Uniunii [166]. În speță, Tribunalul trebuia să ia în considerare contextul specific al raportului de muncă, cel al unei misiuni care ține de PESC, în mod necesar necunoscut în dreptul național.

148. Prin urmare, în cazul unei dispoziții sau al unei jurisprudențe privind dreptul național echivalente [167], Tribunalul poate în mod întemeiat să prefere să își întemeieze decizia pe criterii aplicabile în toate statele membre [168], care rezultă dintr-o interpretare constantă a Curții sesizate în temeiul articolului 267 TFUE, în special în materie de protecție a lucrătorilor.

149. În speță, mai precis la punctul 154 din hotărârea atacată, Tribunalul a citat punctul 27 [169] din Hotărârea din 26 ianuarie 2012, Kücük [170], ai cărui termeni rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții. Astfel, în numeroase hotărâri, Curtea a amintit interpretarea sa cu privire la noțiunea de „motive obiective”, în sensul clauzei 5 punctul 1 litera (a) din acordul-cadru. Această jurisprudență ghidează instanțele statelor membre în examinarea lor concretă privind situațiile supuse aprecierii lor, care poate revela că reînnoirea succesivă a unor raporturi de muncă pe durată determinată urmărește în realitate să acopere nevoi permanente și durabile de personal ale angajatorului.

150. Domnul Jenkinson nu justifică în mod detaliat, în raport cu această jurisprudență, o denaturare a dreptului pozitiv irlandez pe care să îl fi supus aprecierii Tribunalului și în special faptul că acesta a efectuat o analiză vădit contrară conținutului acestui drept în considerarea cadrului în care au fost încheiate cele 11 CDD-uri. Prin urmare, critica sa trebuie respinsă ca fiind în parte inadmisibilă [171] și insuficient justificată și insuficient pertinentă în rest.

162 A se vedea punctul 149 din prezentele concluzii. Pe de altă parte, din răspunsul domnului Jenkinson din 27 septembrie 2019 reiese că acesta făcea trimitere, la punctul 25, la jurisprudența Curții.

163 A se vedea, în ceea ce privește cazul în care nicio jurisprudență națională nu este pertinentă, Prek, M., și Lefèvre, S., *op. cit.*, în special p. 388, nota de subsol 84. În plus, observăm, pe de o parte, că domnul Jenkinson nu invocă faptul că a supus aprecierii Tribunalului precizări suficiente cu privire la legislația irlandeză în legătură cu particularitățile misiunii Eulex Kosovo, reținute de Tribunal, pe baza elementelor furnizate de pârâte. Pe de altă parte, în susținerea recursului formulat, acesta a furnizat elemente noi extrase din jurisprudența irlandeză.

164 A se vedea în acest sens Karpenstein, U., *op. cit.*, punctul 2.

165 A se vedea Hotărârea din 19 februarie 2016, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Comisia (T-53/14, nepublicată, EU:T:2016:88, punctul 40), și Hotărârea din 9 decembrie 2020, Adraces/Comisia (T-714/18, nepublicată, EU:T:2020:591, punctul 36).

166 A se vedea în special, în ceea ce privește efectul direct al clauzei 4 punctul 1 din acordul-cadru, Hotărârea din 15 aprilie 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223, punctul 68).

167 În opinia noastră, rezultă în mod implicit din motivarea hotărârii atacate că nicio decizie națională nu era în mod special relevantă.

168 Cu privire la vocația articolului 272 TFUE de a constitui un cadru privilegiat pentru stabilirea unor soluții armonizate, a se vedea Butler, G., „The EU's contractual relations and the arbitration clause: disputes at the Court of Justice of the European Union”, *European Law Review*, vol. 46, nr. 3, Sweet & Maxwell, Londra, 2021, p. 345-363, în special p. 347 și 348.

169 Acest punct a fost citat, cel mai recent, în Hotărârea din 28 februarie 2018, John (C-46/17, EU:C:2018:131, punctul 53).

170 C-586/10, EU:C:2012:39.

171 A se vedea în special Hotărârea din 16 noiembrie 2017, Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Comisia (C-250/16 P, EU:C:2017:871, punctul 39), și Hotărârea din 20 decembrie 2017, Comunidad Autónoma de Galicia și Retegal/Comisia (C-70/16 P, EU:C:2017:1002, punctul 50).

151. În consecință, în ceea ce privește a doua parte a criticii [172], arătăm, în cadrul controlului motivării hotărârii atacate solicitat de domnul Jenkinson, că Tribunalul a identificat în mod corect împrejurările precise și concrete ce caracterizau activitatea pentru care fuseseră încheiate CDD-urile cu domnul Jenkinson, precum și obiectivul urmărit în cadrul misiunii Eulex Kosovo.

152. Critica din recurs nu se referă la elementele obiective reținute de Tribunal, ci la aprecierea acestora care l-a determinat să își întemeieze decizia pe caracterul temporar al cadrului juridic și al contextului profesional global în care domnul Jenkinson și-a îndeplinit sarcinile care îi erau încredințate în cadrul misiunii Eulex Kosovo.

153. Considerăm, pe de o parte, că Tribunalul s-a pronunțat, la punctele 156-188 din hotărârea atacată, ca răspuns la argumentele domnului Jenkinson, printr-o decizie motivată care se întemeiază pe ansamblul măsurilor adoptate în ceea ce privește misiunea Eulex Kosovo de la crearea sa până la evoluția sa, precum și cele de organizare a funcționării și a finanțării sale [173], în funcție de mandatele care îi fuseseră încredințate [174], în special în raport cu dorințele exprimate de autoritățile kosovare [175]. Pe de altă parte, Tribunalul a decis în mod exact că recurgerea la CDD-uri succesive pentru a ocupa posturile, cu titlu subsidiar, cu personal civil internațional în special [176] pentru perioade limitate [177] și variabile [178], cu un buget stabilit în mod regulat timp de aproximativ șapte ani pentru durate de la mai puțin de șase luni la șaisprezece luni [179], era justificată de împrejurări proprii activității unei misiuni internaționale de gestionare a crizei în cadrul PESC [180]. În această privință, Tribunalul a dedus în mod corect din constatările sale referitoare la incertitudinile geopolitice și diplomatice la care este expus în mod intrinsec acest tip de misiune, precum misiunea Eulex Kosovo [181], că aceasta se caracteriza prin dimensiunea sa temporară [182].

154. Arătăm, în plus, că aceste constatări stau de asemenea la baza aprecierii Tribunalului [183] potrivit căreia *condițiile de angajare sunt în mod necesar legate de însăși natura misiunii*, precum și de modalitățile de finanțare a acesteia, din moment ce ea nu a fost concepută ca fiind permanentă și este supusă mandatelor care îi sunt încredințate. Astfel, el a putut decide că practica constantă de a nu recurge la CDN-uri este justificată de o nevoie de flexibilitate pentru a

172 A se vedea a doua parte a criticii la punctul 143 din prezentele concluzii.

173 A se vedea punctele 161 și 162 din hotărârea atacată, care privesc în mod specific constrângerile bugetare, precum și punctele 169 și 176 din această hotărâre.

174 A se vedea punctele 157-160 și 176 din hotărârea atacată. A se vedea în această privință definiția noțiunii de „lucrător pe durată determinată” enunțată în clauza 3 punctul 1 din acordul-cadru în acești termeni: „o persoană care are un contract sau un raport de muncă pe durată determinată, încheiate direct între angajator și lucrător, în care încetarea contractului sau a raportului de muncă este determinată de condiții obiective, cum ar fi împlinirea termenului, îndeplinirea unei sarcini determinate sau producerea unui eveniment determinat”.

175 A se vedea punctele 163-168 din hotărârea atacată.

176 A se vedea punctele 177 și 178 din hotărârea atacată.

177 A se vedea punctul 182 din hotărârea atacată.

178 A se vedea punctele 175 și 176 din hotărârea atacată.

179 A se vedea punctul 162 din hotărârea atacată.

180 A se vedea punctul 179 din hotărârea atacată.

181 A se vedea punctele 164-168 din hotărârea atacată și în special acest din urmă punct.

182 A se vedea punctul 184 din hotărârea atacată, precum și, în același sens, Hotărârea Eulex Kosovo [punctul 45, referitor la obiectivele urmărite de Acțiunea comună 2008/124 și trimiterea la considerentul (6) al Deciziei 2014/349]. Aceste elemente permit de asemenea să se constate autonomia misiunii Eulex Kosovo.

183 A se vedea în special punctul 181, a treia frază până la „personalului său” din hotărârea atacată.

reacționa în cel mai scurt timp la situații instabile. Prin urmare, el a evidențiat că, într-un asemenea caz specific, reînnoirea unui CDD nu poate avea nici ca obiect, nici ca efect ocuparea unui post stabil și durabil finanțat în mod permanent [184].

155. În consecință și în continuarea examinării noastre privind temeinicia celui de al doilea motiv [185], propunem Curții să considere că din analiza caracteristicilor misiunii Eulex Kosovo și a temeiurilor deciziilor Consiliului în cadrul PESC rezultă că Tribunalul a stabilit criterii generale ce caracterizează raportul de muncă care sunt aplicabile, prin analogie, primelor două misiuni în cadrul cărora a fost angajat domnul Jenkinson, având în vedere natura lor, și că, astfel, pe bazele supuse aprecierii sale, și-a justificat în mod legal decizia de a respinge cererea de recalificare a tuturor CDD-urilor într-un CDN [186].

156. Prin urmare, în opinia noastră, critica din cadrul celui de al patrulea aspect al celui de al treilea motiv trebuie respinsă.

157. La finalul analizei noastre, propunem Curții să decidă că al doilea motiv și al treilea motiv, în ceea ce privește primul, al treilea și al patrulea aspect, sunt nefondate.

VIII. Concluzie

158. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, propunem Curții să respingă al doilea motiv și al treilea motiv, în ceea ce privește primul, al treilea și al patrulea aspect, ca nefondate.

184 A se vedea în special constatările Tribunalului de la punctele 186 și 187 din hotărârea atacată, referitoare la ultimul CDD propus. A se vedea, în ceea ce privește situațiile în care recurgerea la CDD-uri nu ține de nevoi provizorii, ci durabile, în special Hotărârea din 26 noiembrie 2014, Mascolo și alții [C-22/13, C-61/13-C-63/13 și C-418/13, EU:C:2014:2401, punctul 120, într-un caz de reînnoire nelimitată a CDD-ului (punctul 84)], Hotărârea din 14 septembrie 2016, Pérez López [C-16/15, EU:C:2016:679, cazul unui deficit structural de posturi de personal titular în sectorul de activitate în cauză (punctul 55)] și Hotărârea din 19 martie 2020, Sánchez Ruiz și alții [C-103/18 și C-429/18, EU:C:2020:219, cazul în care angajatorul nu a organizat o procedură de selecție în vederea ocupării definitive a postului vacant (punctul 51)].

185 A se vedea punctul 61 din prezentele concluzii.

186 A se vedea nota de subsol 80 din prezentele concluzii.